

СРПСКИ СИОН

Год. XIII

Број II

ЗВАНИЧАН ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ И ЈЕРАРХИЈСКО-ЦРКВЕНЕ СТВАРИ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

ВЛАСНИК

Њ. Светост Српски Патријар Георгије

УРЕДНИК

Протојереј Димитрије Руварац

У Ср. Карловцима у недељу 15. јунија 1903.

ЗВАНИЧНО.

Извештај

о седници архијерејске конзисторије, држане у Карловцима 16. Априла под председништвом Његове Светости Преузвишеног Господина српског Патријарха Георгија.

Његова Светост извештава, да је пострижника ман. Шишатовца *Др. богословије Викентија Вујића* на воскресеније дана 6. Априла за јерођаконa рукоположила.

Пошто је исти јерођакон за подбележника епархијске управе са 1. Мајом президијално постављен уз издање односног декрета, горњи отпис узети на знање и известити управу ман. Шишатовца, да има истоме јерођакону припадајућу му дијурну из ман. благајне до даљег расположења издавати. — Његова Светост извештава да је Високопреосвештени г. епископ будимски *Лукијан* свршеног богослова *Луку Вујанића* 22. Марта рукоположио за ђаконa, а 23. Марта за презвитера, који је одређен за администратора у Визићу. Услед тога премешта се јером. С. П. досадашњи привремени администратор у Фенек. — Његова Светост извештава, да је на молбу јереја администратора у Крушедолу *Саве Петковића*, дозволила, да може носити подељен му црвен појас од митро-

полита Сарајевског *Николаја Мандића* — Високопречасни митрополијско црквени савет доставља решење своје у погледу како се има акт свргнућа са чина свештеничког и монашког обавити, које се решење има обзнанити у „Српском сиону.“ — Исти саопштава решење своје, да се окружни протопрезвитери не могу одрећи чланства у конзисторијама, што се такође има обзнанити у „Српском сиону“. — Исти саопштава одлуку своју на уток јереја С. Д. у Ф., којом је одлучено уток као и молбу његову као непосредно поднесен одбити и вратити му, што не предлежи коначна пресуда конзисторије архијерејске, против које би се могао утицати. — Исти саопштава да је непосредно поднесен уток пароха П. Б. као безпредметан одбио, који му се има уз повратак позива знања ради саопштити. — Исти саопштава, да се молба рашчињеног јеромонаха В. П. из Д. као безпредметна није могла у расправу узети, који ће му извештај преко парохијског звања у Д. ради знања саопштити. — Исти доставља одлуку своју на непосредно поднесено молбу пароха Д. П., којом је одлучено, исту молбу на основу §. 1. одсека IV. системе конзисторијалне од 5. Априла 1782. путем надлежне конзисторије молителу вратити, што се има и учинити. — Исти доставља од народно-црквеног сабора испослану молбу јереја Д. З., да је конзисторија врати поднесачу уз обавест, да

МЦС. није нашао законита повода, да узме у мериторну расправу његов поднесак и то с тим мање, што је поднесак управљен нар. цркв. сабору, а не МЦС. — Уједно исти упућује конзисторију, да с обзиром на то што је питање о припуштању к избору за системизованог помоћника, пароха, ђакона и протопрезвитера, за свештенство од највеће важности, ма да решавање овог питања не иде по прописима редовног поступка, како је конзисторијалном системом установљено, него сумарно, да у будуће и у оваквим случајевима против одлука уложене утоке не одбија, него МЦС. на више решење подастире, које се решење узима на знање и које ће се решење обзнанити у „Српском сиону“. — Исти доставља одлуку своју на поднесен уток јереја Г. Н. што није потврђен за пароха у Д., и што је одређен на администрацију у С., којом наређује, да конзисторија изашље у Д. два своја изасланика да обаве извиђај и у случају потребе да закуну сведоке, а закључак конзисторијални у погледу администрације потврђује; на што је закључено, да се изашљу чланови г.г. Анатолије Јанковић, архимандрит и Јован Јеремић протопрезвитер да обаве извиђај и извештај свој са односним преслушним записником и евентуалним својим мњењем и предлогом конзисторији поднесу. — МЦС. доставља 8 својих пресуда, којима је потврдио конзисторијалне пресуде на развод брака, које ће се пресуде доставити странкама преко парохијских звања. — На молбу високе кр. земаљске владе одела за богоштовље и наставу у погледу исправака у матицама, упутиће се дотична парохијска звања да исправе предложене исправке, а један исправак није се могао усвојити. — На упит истог одела, да ли је умесна молба еп. конзисторије у Пашком, да се нареди, да ученици православне вере долазе на вечерње и на литургију и парастос на задушнице у суботу у очи месних поклада и у суботу у очи Михољдана, одговорити, да она нема ништа против тога, да се речена два дана уврсте међу школске празнике за горњокарловачку епархију, дочим то за подручје арх. карловачке није нужно, јер такав обичај светковања тих дана не постоји. — Исти извештава да је из земаљских средстава одредио припомоћ пароху Ј. Л. у Л. и удовој пароховици Ј. Ш. у С. П. од 150 К., што је узето на знање. — Молбу јереја С. П. у К. ради опроста предујма, препоручити. — Известити кр. земаљску владу у Загребу, да назарени морају имати засебан улаз у свој део гробља, а да не смеју своје мртваце преко православног гробља носити, и да ће се свештенству ради свога равнања под данашњим даном издати наредба

у том смислу. — Саборски одбор извештава, да је упутио књиговодство срп. нар. фондова, да миклушевачко-чакочачкој општини подарену и од 1. Октобра 1902. издавану припомоћ јер. К. Г. обустави, а јереју Д. М. као привременом администратору исте у тецај стави, што је интересованим странкама достављено. — Саборски одбор дописом својим од 25. Фебр. саопштио је конзисторији, да је „Српски митрополијски гласник“ једини званичан орган (лист) за нар. цркв. автономне послове, и да другога званичнога органа у овој митрополији за то нема; на што је решено: изрећи, да ова духовно-црквена власт у Карловцима излазећи лист „Српски сион“ сматра и на даље за свој званичан орган, који од 1. Јануара 1903. услед оснивања „Српског митрополијског гласника“ за чисто духовно црквене и просветне ствари и власти служи, јер исти лист оснивањем „Српског митрополијског гласника“ није изгубио карактер званичног органа, пошто је још у крпости закључак св. архијерејског синода од 23. Окт. 1890., бр. 13. Сив. ех 1890., на основу кога је и „Српски сион“ као званичан орган основан и покренут, и пошто и високопречасни митрополијско-црквени савет — као виша духовна црквена власт и на даље тај лист за свој званичан орган признаје, док напротив „Српски митрополијски гласник“ нити је од стране митр. црквеног, нити школског савета као званичан орган за духовно црквене и просветне ствари прихваћен. Уједно ову одлуку путем својим подручним манастирским управама и парохијском свештенству знања ради саопштити уз препоруку, да се у будуће лист „Српски сион“ као званични орган за духовно црквене и просветне ствари и власти држи и на исти се претплаћује. — Припослати од арх. конзисторије Буковинске у Черновици и Бокотторске у Котору шематизми за 1903. примљени су са захвалношћу. — Епархијска конзисторија у Пакрацу, саопштава, да је услед правомоћне пресуде, свргнут јеромонах Никанор Добринић, брат ман. Ленавине, са чина достоинства монашког и име његово брисано из именика братства манастира, о чему се имају подручне управе манастирске известити ради знања и обавештаја манастирског братства. — Поднесено мњење протопрезвитера карловачког Јована Јеремића и предлог на отпис кр. зем. владе у Загребу од 22. Нов. 1902. бр. 6211 ех 1902. у погледу женидбених оглашења и диспензација од истих, наплате таксе од истих као и за брачна извешћа, те надлежности пароха при женидби овоземаца у иноземству, усвојено је и подиће се истој влади као конзисторијални закључак, а подједно исти одговор са свима

овопредметним списима саопштити Св. арх. синоду ради благохотног увиђења и евентуалног вишег расположења свога, као и конзисторији епархије пакрачке позивом на отпис исте од 17. Дец. 1902. бр. 1287. К. 3757 ex 1902. — Умољени рок архимандриту у Ш. Г. М. за полагање рачуна, одобрава се. — Пријава административног одбора, да је парохију у Дечу из V. у IV. разред повисио, узета је на знање. — Арх. крушедолски извештава, да је привременог управитеља ман. В. Ремете Серафима Винчића разрешио од управе и управу предао сингелу др. Августину Бошњаквићу, што је узето на знање. — Извештај упр. ман. Б. доставља да је јером. Х. Г. М. издржао двонедељну епитимију у манастиру, узет је на знање. — Записник састављен код кр. котарског суда у Иригу, по коме је тужитељ Е. М. кр. котарски шумар одустао од своје наводно неосноване и неоправдане тужбе против привременог управитеља ман. Х. С. В. доставиће се саборском одбору на знање, односно на даљу употребу. — На молбу пр. управитеља ман. Х. С. В., да му се доставе тужбе К. М. решено је, да су исте предате саборском одбору, те нека се на њега обрати. — На молбу пр. управитеља ман. Х. С. В., да му се дозволи да може поднети тужбу кр. котарском суду у И. против поднесене против њега тужбе јерм. Г. К. ради клевете и лажи као и ради наступа доказа истине, решено је да ће се о истој његовој молби моћи решење донети тек тада, кад се пред овим духовним судом коначно реши сада у течају налазећа се дисциплинарна ствар његова на тужбу јерм. Г. К. као и на извештај истражног поверенства од 22. Јулија пр. г. Уједно овом приликом уз доставу тужбе јерм. Г. К. те најасења С. В. на исту као и извештаја истражних записника извидног поверенства са односним пријавама, упутити члана арх. А. Јанковића, да по проучењу онога дела предлежених списа, који се односе на духовну управу јерм. С. В. и његово поступање са манастирском братијом и чељади, своје мњење и предлог за коначну одлуку поднесе. — Управа ман. Х. подноси записник у погледу одласка јерм. К. М. у Загреб ради студирања правних наука. Како се из истог види да је исти неистинито тврдио, да је за то добио усмену дозволу од Њ. С., а пошто молбу на сабор за повишење његове дијурне није он поднео, него један члан сабора, забранити му даље студирање правних наука све дотле, док не затражи и не добије за то дозволу од своје претпостављене духовне власти. — Послатих 79 К од управе ман. В. Р. од јерм. Г. Ђ. као бившег администратора у К., доставити данашњем администратору исте парохије К. В.

— Спроведена с препоруком од стране управе ман. В. Р., молба јерм. С. В. да се у свој постриг ман. Ј. премести, и молба исте управе да се за намесника додели јерм. Н. Ч., уступљене су Н. С. ради високог расположења у своје делокругу. — Протопрезвитер и члан конзисторије Јован Вучковић подноси своје мњење и предлог на нацрт штатута за уређење „гробља“, који је конзисторији послат од жупанијске области у Вуковару на мњење и евентуалне примедбе, које се мњење и примедбе истој области имају доставити, са молбом, да према њима речени нацрт исправи и надопуни, те поново конзисторији на увид припошље. — На молбу жупанијске области у Вуковару, да јој конзисторија даде своје мњење у погледу спора између администратора у Г. Г. З. и тамошњег учитеља Б. Ј. о питању времена, када се школска деца причестити имају, одговорити јој да се школска деца у одређени дан на литургији после јутрења у време када месни свештеник одреди, причестити имају. Уједно доставити јој очитовање јерм. Г. З., те конзисторији поднесене закључке црквеног и школског одбора, у којима се жале на учитеља Б. Ј. због његове самовоље и невршања појачких те црквено-обредних и учитељских дужности, на даље званичење с учтивом примедбом, да би у интересу школске младежи те мира и реда било целесходно, да се молби како цркв. тако и шк. одбора удовољи, и речени учитељ из Г. премести. — Услед пријаве кр. статистичког уреда у Загребу, да му парохијско звање у Б. није доставило исказницу о мени житељства свога подручја за 1902., позвати га да има у року од 8 дана удовољити оправданом искању истог уреда. — Извештај окружног протопрезвитера карловачког Јована Јеремића о разрешењу од дужности јерм. Г. Т. од места протопрезвитерског помоћника и увођењу у исто јер. Г. Ј., као и уведењу С. П. у администрацију К., узет је на знање с примедбом, да јереј Г. Ј. има поднети писмену оставку на парохији односно парохијском звању у К. — Избор пароха у Л. Ј. Л. за пароха у Дивошу, потврђен је, и за пр. администратора у Л. одређен је јерм. Х. Г. Т. — Услед припослате своте од 143 К 80 ф. за продату сесију у Д., упућено је одређено поверенство за Д. да извиди и питање о продатој сесији, односно уплаћеном за њу порезу, а подједно и да ли бивши адм. Г. Н. стално пребива у С. камо је одређен на администрацију. — Извештај адм. вуковарског протопопијата Илије Перкаћанског о обављеном у Осеку испиту за дефинитиву учитеља пучких школа, узет је на знање. — Исти моли за упуство, да ли свештеник може бити

чиновник с платом код новчаног завода, наводећи да је и В. Н. у И. директор месне штедионице, на што му је одговорено, да на основу §. 44. дисциплинарних правила свештенству није дозвољено какву службу код новчаних завода примити. Подједно је решено, да окружни протопрезвитери приликом своје визитације извиде и конзисторији извештај поднесу, да ли и који од подручних свештеника те у ком новчаном заводу, какву службу и уз какву плату врши. — Исти пријављује, да је у И. предстојник фрањевачког манастиру М. Д. пре навршене 18 године превео из православне вере у римокатоличку веру, на што је решено, да се кр. земаљска влада умоли, да против истог предстојника извиђај учини, те у колико би пријава основана била, да нареди брисање речене М. Д. из римокатоличких матица, и о резултату конзисторију извести. — Пошто се на расписан стечај у О. пријавио само Е. Ј., позвати скупштину црквену да се изјасни, да ли прима тога једног компетента за свога пароха. — Поднесен план јереја С. М. у Б. за градњу капеле на тамошњем гробљу с молбом, да му се допусти, исту капелу о своје трошку подићи, уступљен је Н. С. на надлежно решење у своје делокругу. — На пријаву кр. жупанијске области у Вуковару и жалбе месног учитељског збора у М. да системизовани помоћник П. М. неуредно врши катихетску дужност, одређен је протопрезвитер митровачки Авакум Стајић, да на трошак истог помоћника изиђе у М. и извиди поднесене пријаве, као и то, ако је конзисторијалном налогу у том погледу удовољно, за што није о томе известио конзисторију. — Поднесену молбу парохијског звања у Осеку, ради уређења православне капеле у згради тамошњег кр. судбеног стола за православне кажњенике, уступити кр. земаљској влади на благонаклоно решење и уважање. — На приговору пароха М. Л. у С. против закључка скупштинског, да се први сто с десне стране у женској препрати, с позивом на постојећу наредбу и праксу, да исти сто има уживати бесплатно и доживотно супруга месног пароха, наложити скупштини да исти сто супрузи свога пароха на доживотно бесплатно уживање уступи. — На упит пароха Д. П. у Б. да ли може глупој девојку венчати, одговорено му је, да је у смислу како канонских тако и грађанских прописа за ваљано склапање брака нуждан између осталог и претходни споразум те свечано изражена воља и обећање заручника пред свештеником, но ако један од заручника за женидбу дораслих и пунолетних ма из ког узрока није способан, да се правно обвеже, то исти по §. 49. гр. законика ипак може уз

привољу родитеља или тугорствене области брак склопити са особом, према којој уз то дотична неспособна заручничка страна каквим спољашњим знацима изрази жељу за брак. — Због неподнашања прописаног списка о пароху и парохији, позват је адм. у Г. М. П. да у року од 10 дана има речене исказе поднети. — Жалба председништва црквене општине у З. односно молба да конзисторија посредује код војничке власти, да се почасна стража око Христова гроба у све четири цркве у будуће поставља, повраћена је општини с упутством, да се општина сама обрати на дотично место, пошто се конзисторија не сматра позваном да у овом предмету посредује с тога, што правила православне цркве не захтевају почасних стражи око Христова гроба, те по томе исти предмет не спада у њен делокруг. — Услед изјашњења администратора М. П. у Н. на поднесену против њега тужбу Д. Р., одређена је истрага на лицу места коју имају обавити чланови протопрезвитер Јован Јеремић и Стева Симоновић, пошто речени тужитељ положи 100 К у име истражних трошкова. — На изјаву црквене општине у С., да црквене рачуне не може поднети с тога, што бивши перовођа парох С. Ј., који је сада парох у Д. Т. рачуне није у ред довео и саставио, позват је исти парох да своје изјашњење на исту пријаву за 14 дана поднети има. — На притужбу црквене скупштине К., да парох Љ. Н. већ више година не свети богојавленску водицу, позват је исти, да има на њу своје изјашњење за 14 дана поднети. — Узето је на знање одобрење Влади Николићу од надлежних фактора подизање на горњем гробљу карловачком капеле са породичном гробницом. — Оболелом пароху у Б. Ј. Б. одређен је јерм. Д. Ј. из К. да га заступа у парохији до његовог оздрављења уз половину парохијских прихода. — Молба И. Л. свршеног богослова из М., да му се у администрацији парохије у М. подели, уважена је, и по рукоположењу му досадашњи адм. јерм. К. Г. има се у свој ман. Прибину главу повратити. — Молба С. П. бившег јерођакона из Е. да се поврати у свој постриг Бешеново, односно, да му се одреди годишња приплоћ, као неоснована је одбијена. — Узета је у расправу дисциплинарна партица јереја С. Д. бившег адм. у М., сада у Ф. поведена фишкалом на лишење свештеничког чина због кривнице преступа садржаног у §§. 49. 53. и 81. дисциплинарних правила, те пошто су сва акта заједно с фишкаловим мњењем прочитана, пресуђено је с разлога што се из списка види, да је оптужени С. Д. у супрот изречној строгој забрани ове конзисторије своју у администрацију

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.BS

подељену парохију у М. 17. Септ. 1891. самовољно и безразложно напустио, и без претходно получене надлежне дозволе у Загреб на свеучилиште отишао; с разлога што се исти јереј на овој страни строги позив од 4. Окт. и. г. није хтео у своју парохију повратити; с разлога што се оптужени јереј С. Д. огрешно тим својим поступком не само о установе §§. 49. и 53. дисциплинарних правила за свештенике, него је показао очиту самовољу, необузданост и упорност означену у §. 81. истих правила — јереја С. Д. прогласити кривим престапа садржаних у §§. 49. 53. и 81. речених правила и услед тога га са делимичном применом §. 86. тачке 1.) осудити на коначни губитак места парохијске и друге свештеничке службе у подручју архидијецезе карловачке. — Румској црквеној општини је дозвољено, да тамошњи становник Васа Максимовић може о свом трошку оправити цркву свих светих, и у њој породичну гробницу подићи. — Приспеле тужбе, одговори и протуодговори у брачним парницама, око 60 на броју, издати су дотичнима на одговор односно реплику и душлику.

Извештај

о седници епарх. конзисторије бачке одржаној у Новом Саду 22. маја (4 јуна) 1903. под председништвом Његова Високопреосв. Госп. Епископа Митрофана.

Записник прошле седнице оверовљен без приредбе. — Узет на знање извештај Њ. Виреосв. да се седница заказана за 24. Апр. (7 Мај) о. г. није могла одржати, јер нико од цивилних чланова у исту седницу дошао није. — Отпис министарства о дарованој држ. припомоћи 7-ци свештеницима ове епархије публикован истима. — Публикован отпис Министарства о дарованој држ. припомоћи удовици пок. јер. Георгија Јеврића у Сегедину путем надлежности јој. — Исто публиковано јер. Мих. Влашкалићу пароху у Брестовцу. — Извештен јереј Зах. Станковић парох чепејски и каћска удова пок. јер. Георг. Станковића о полученој држ. припомоћи, као и путем надлежности свешт. удове у Н. Саду Милеве Срданове, да јој молба за држ. припомоћ није уважена. — Седам свешт. удова новосад. протопрезвитерата извештене су путем окр. пртера и полученој држ. припомоћи. — Извештен је јереј М. Пилић парох у Шандору, да му молбу за повишење конгруе није Министарство уважило. — Молбе свешт. удова Павла Недељковића и Симеона Станимировића Министарству с препоруком враћене. — Отпис

Минист. о наређеној исправци у матицама крштених при храму св. три Јерарха у Н. Саду саопштен парох. звању извршења ради. — Исто тако отпис о наређеној исправци у матицама крштених при храму товаришевском и молском, дотичним парох. звањима извршења ради саопштен. — Отпис Њ. Виреосв. Г. Епископа Митрофана о рукоположењу Јована Мушицког новосад. протопрез. капелана за презвитера узет на знање и наређено окр. протопрезвитеру, да га у знање уведе. — Отпис Виреосв. Госп. Епископа вршачког Гаврила, којим саопћава отпис минист. о дарованој држав. припомоћи свешт. удови пок. Дим. Радића сада у Сомбору саопштен истој путем надлежности. — Публикована је одлука преч. МЦСавета у ствари тужбе јер. Тимотија Димитријевића против јереја Исидора Св. Димитријевића из Суботице истима. — Према одлуци МЦСавета наређен нов извиђај у ствари избора свештеника у Суботици и поверено члановима Дру Бр. Илићу и јер. Вељ. Грегоровићу. — Шест одлука впреч. МЦСавета, којима је овој стране бракоразводне пресуде потврдно, публиковане су интересовним лицима, као и односним парох. звањима ради сходног исправка у матицама венчаних. — У предмету утока јер. Жарка Поповића из Сомбора гледе катихетског места там. срп. в. девој. школе, поднесен је тражени извештај МЦСавету. — Одлука Саб. Одбора, којом не уважава молбу свешт. удове Марије Јанковић из Сегедина ради подељења припомоћи, публикована истој путем надлежности. — Примљен са захвалношћу Шематизам архидијецезе черновичке. — Услед дописа архид. конзист. наређено је пароху Ђорђу Велићу у Н. Саду, да у матицама венчаних нужну исправку о разведеном браку Катице и Бранка Ковачевић изврши. — Увет на знање извештај Архид. конзисторије, да се враћена молба Тоши Пажареву није могла уручити пошто се исти незнано куда из Митровице одселио. Према замолби епарх. конзист. темпшварске упућено парох. звање у Ади, да нужну исправку у матицама венчаних изврши. — Тужба Мите Аврамова из Ст. Врбаса у ствари даривања столова, достављена админ. одбором бачким, уступљена цркв. одбору претходно на изјашњење. — Адм. одбором бачким достављена молба цркв. опћ. у Каћу, да и други ред мушких столова у цркви начини, уважена. — На основу пријаве окр. протопрезвитера сомборског одређена је истрага против јереја Н. К. у С. и вођење исте поверио Дру В. Лудајићу и јер. Софронију Јаконићу члановима конзисторије. — Молба цркв. опћ. у Ст. Сивцу да се упражњена парох. снизи, враћена као ненад-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

лежно поднесена и непотпуно инструисана. — Исправљен извод из протокола крштених храма св. Ђурђевског у Сомбору поднесен са свима комуникатима на увид министарству; исто тако и извод из протокола крштених храма мартоношког. — Тужба цркв. татора св. претечевских у Сомбору против јереја Ж. Ј. П. због невршења свагдањег вечерња и часова према званичном саопштењу присутног окр. протопрезв. одбијена. — У недостатку понкретних доказа одбија се тужба односно молба јереја Ж. Ј. Поповића у Сомбору, да се татори св. претечане цркве там. уклоне. — На молбу парох. звања у Сентомашу, како да на жељу неколицине там. правосл. житељства поступи, који желе уз звонење звона и појање духовског тропара под цркв. барјацима да походе фрушкогорске манастире, издато је циркуларно упутство свима свештеницима, да се под освећеним барјацима без пратње свештеника такав поход не дозвољава, ну да им се пре поласка може одржати молбан за „путешствије“ и у повратку „благодареније“ за време којих функција и звона могу звонити, те да свештенство о таким и сличним покретима конзисторију тачно извести. — У погледу закључене продаје старог гробља у Ст. Сивцу решено је поверити окр. протопрезвитеру да на лицу места околност, када је последња сахрана обављена као и наводе у поднеску исте општине тачно испита и извештај поднесе. — Закључак цркв. одбора у Гор. Ковиљу, којим су два стола у певницама уступљена великим ктиторима Ч. Урошевићу и Ђири Марцикићу, извимо одобрени. — На основу прибављених лечничких сведожаба решена је пароха у Кулпину Љ. Каћанског као и умоболног Милана Зурковића пароха у Станишићу коначно у мир ставити и умолити Саб. Одбор, да им мировину у течај стави те даља потребна расположења учињена. — Одобрен закључак цркв. општине у Сенти о дарованом столу В. Лалићу и одбијен призив Тим. Димитријевића. — Издато упутство окр. протопрез. Љ. Купусаревићу за накнадно убележење у матице крштених неубељеног Н. Павкова, исто тако и јер. Н. Тодоровићу пароху у Обровцу. — Спор између пароха В. Миросављевића и појца-учитеља Г. Грбића издат на извиђај окр. протопрез. М. Ђирићу. — Издат налог јер. Дим. Бокшану протопрез. капелану у Сомбору, да примљен сувишак из јерарх. фонда врати супрузи умоболног пароха М. Зурковића. — Узет на знање извештај бележников о президијалном расположењу у предмету увањања у звање јер. Георг. Николића сист. пар. пом. у Ст. Паланци. — По-

новљен је налог јер. Н. Кирјаку у Сомбору о правилном сачињењу домовнога протокола. — Тужитељ Ст. Очуча у Локу позват, да ради спровођања истраге против оптуженог јер. Ст. Т. пароха претходно предујам за истражне трошкове пошаље. — Тужбе цркв. општине у Л. против јер. Ст. Т. због ненакнађече своте цркв. опш. благајни, издата туженом на изјашњење. — Пријава јер. Н. Мидића адм. пар. у Сантову против тамошњег римског жупника због безвластно обављене сахране једног православног житеља, издата конзист. фишкалу на мњење. — Расположење Њег. Високопреосвештенства г. Епископа о постављању јер. Дим. Бокшана за администратора на упражњено свешт. место у Сомбору узето на знање и нужна наређења учињена. Узет на знање накнадно затражени извештај пароха Ст. Стефановића у Ковиљ-Сентивану о како извршеном оностраном упутству у погледу сахране једне. — Позват парох В. Јојкић у Турји, да достави наредбу солгабировата, којим је за стражу гробу Христову одредио редаре пол. општине. — Позват на изјашњење одбор са председником у Турји због безвластног звоњења и пуцања приликом једне приређене теревенке. — Молба 2 свештеника и једне свешт. удове у ствари држ. припомоћи спроведене с препоруком Министарству а молба јер. Н. К. због наређене истраге против истог остављења *in suspensio*. — Тужба Л. Николића из Б. Брестовца против пароха издата овом на изјашњење. — Благовремено приспеле молбе компетентата на место конз. фишкала наређено је спровести првој енарх. скупштини. — Узета на знање изјава Исидора Арадског из Суботице, да предујам за допуну истраге не ће да плати. Тужба неколицине житеља у Ст. Керу против пароха, да се лиши пословођства у Задрузи, као ненадлежно поднесена, враћена. — Списи око спорног стола у Бач-Петрову селу издати на мњење протопрезв. Јов. Бороти. — Одлука Саб. Одбора о дарованој припомоћи свешт. удови Љ. Стефановић и удови Т. Јовановић из Ст. Сивца о стављању у течај мировине публиковане им путем надлежног. окружног протопрез. новосадског односно сомборског. — 3 Молбе за получење припомоћи на надлежно решење спроведене Саб. Одбору. Донесене 3 бракоразводне пресуде гласеће на развод брака.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

НЕЗВАНИЧНО

„Српски сион“

званичан орган и школског савета.

У чланку „*Боде им очи „званичност“*“ у 7. бр. доказали смо историју постанка „Српског митрополијског гласника“, тобоже јединог званичног листа за народно црквене ствари.

Ми смо наике у њему доказали, да је „Српски сион“ од св. архијерејског синода установљен и проглашен за званичан орган, у ком се имају службене публикације, окружнице, едикти и т. д. обзнањивати, а и расправе по црквеним питањима.

Доказали смо, да је „званичност „Српског митрополијског гласника“ признао кад је лист покренут и саборски одбор, митрополијско-црквени савет, школски савет и епархијске власти — сва три одсека —, и у њему своје званичне ствари и огласе објављивали.

А у њему смо доказали и то, да је „Српски митрополијски гласник“, установљен и покренут од саборског одбора, без да је на то овлаштен био од сабора, а подједно и то, да његову званичност није признао ни митрополијски црквени савет, нити школски савет.

Први је закључио на позив саборског одбора у погледу званичности „Српског митрополијског гласника“: „да пошто постоји од св. синода установљени званичан лист „Српски сион“, мора се исти и даље сматрати за званичан лист за духовне ствари, док народно-црквени сабор са св. синодом не удеси питање о званичности листа“.

Други је пак закључио: „Српски митрополијски гласник“ не прима се за званични лист у подручју школских послова, него се имају предузети мере, да се оснује званични школски лист.“

На поновни пак позив саборског одбора, да школски савет призна „Српски митрополијски гласник“ и за свој званичан орган, закључио је исти у последњем своме заседању од 17. Априла о. г. на предлог свога члана г. др. Александра

Рокнића ово: „У погледу оснивања засебног органа школског савета, није учињено никакво даљно расположење, а подједно школски савет сматра, да је једино он овлаштен, да епархијским школским одборима чини саопштења и налоге, те се позива саборски одбор, да у будуће изволи општити са овоподручним епархијским школским одборима само преко школског савета. У погледу званичног органа имаду се епархијски школски одбори придржавати само оних наредба, које је школски савет донео, или оних, које ће он донети.“

Школски је савет у седници својој од 14. и 15. Марта 1901. издао наредбу потчињеним органима и парохијским школским одборима, — да своје огласе шиљу у „Српски сион“.

Овако мушком и достојанственом предлогу од члана г. Рокнића, кога је „мајски сабор“ као познатог радикала изабрао за члана школског савета, односно усвојењу истог предлога од стране школског савета, у ком седе 3 члана изабрата, од „мајског сабора“, сваки се српски родољуб мора поклонити.

Предлогом својим је г. Рокнић показао, да је код њега више разбор и понос, него партизанство. Камо нам лепе среће, да се тако уму узвисити сви радикали у положајима!

Школски је савет у свом делокругу самостално тело, равноправно саборском одбору, и саборски је одбор могао и требао себи заштедити уз остало и помемуту мушко и достојанствено одбијање свога неовлаштеног мешања у туђ делокруг, којим се мешањем огрешио о принцип не радикалски, него уставни у опште, по ком сваки орган треба да чува свој делокруг, ал подједно да се не заборава, да неовлаштено присваја себи туђа права.

Пошто је дакле поменути закључком својим од 17. Априла школски савет, признао „Српски сион“ за свој орган; то се епархијски и школски одбори имају повиновати том његовом закључку и свако неповиновање, има се сматрати за ренитенцију.

С тога позивамо и умољавамо славне

епархијске и школске одборе, да изволе своје школске огласе шиљати „Српском сиону“, званичном листу школског савета.

Ово треба да раде већ и с тога, што кад је саборски одбор могао неовлаштено рећи и у име његово, да се у споровима не ће узети обзир, ако оглас није изишао у „Српском митрополијском гласнику“; да ће тако исто и школски савет с пуним правом моћи поступати, те измеђ осталог, да не издаје декрете и не потврђује изборе учитеља и учитељица, ако стечај није изашао у „Српском сиону“.

Ако смо ради и своје народу и својој цркви добра, од највећег до најмањег фактора код наших црквено-народних власти, мора се сваки фактор придржавати закона и реда, т. ј. нижи фактори морају поштовати наређења виших фактора, и где тога нема, ту је анархија.

А тек позив наших автономних власти није и не може бити, да стварају анархију и дају пута и повода и нижима властима, да је и они могу вршити. Јер, кад се једном почне то чинити, а на жалост у томе је почетак учињен и од неких конзисторија, које поред свег тога што је св. архијерејски синод прогласио „Српски сион“ за званичан орган за црквене ствари, што га је и тада кад је почео излазити, а и прошле године митрополијско-црквени савет прогласио за званичан орган за црквене ствари; огласе своје у њега не шиљу; треба се бринути за последице, које ће сваком пре користити, него ли нашој цркви и народу.

С тога се и овом приликом обраћамо по ново с учтивом молбом високим председништвима наших конзисторија, да се изволе придржавати поменутих решења св. архијерејског синода и митрополијско-црквеног савета, по којима је једино „Српски сион“ званичан орган за црквене ствари, те на основу тих закључака, имају у њему и излазити извештаји о седницама конзисторијалним, огласи за упражњена ђаконско-парохијско-протопрезвитерска места, као и сви едикти.

Уредништво: „Српског сиона“.

Правила

митрополита Вићентија Јовановића и Павла Ненадовића за протопрезвитере.

Приопштио: Д. Р.

(Свршетак.)

3

Павел, Божијеју милостију и т. д.

Благоговјејњешему протопресвитеру Н. Н. протопопи Н. радоватије о Господје.

Понеже различно от нас послати на протопопиате сеја епархии нашеја Сремскија циркулари, расписи, многовиднија инструкции, киждому протопопи издадошасја, о чем он и всјак таков в своем протопопиате попечение носити, нареждати, надирати, исправљати, исправљаемајаже и нехотјашча исправитисја репортирати, должен; обаче такови репорти, или весма заосташа необслугеми, или ашче и обслугеми биша, то паки не в своем чину. А между тим, ово ради того, что конечно ничто от случајшчихсја нерепортируетсја, овоже что ашче и когда и репортируетсја, такови репорти после извершившасја случаја послајутсја.

Многа вјерје, закону, привилегиам, канонам, нашеј јурисдикции, свјашченому чину и свободам јего, благостојанију церковному, и церковних служителиј противна и убитачна случајутсја, и ради недостатка извјестија и репорта премолчајутсја: от премолчанија же вводитсја во обичај, от обичајаже нарушение церковнаго нрава, съедователње којему би случају могло возражением или иными средствами помочисе, јако о ствари невједомој и нејавленој, своевольно презираетсја: Того ради и да может киждо протопоп свој репорт, или в једин крат о всем, или за кижди случај особно и во времја случаја нам абие репортирати, поставихом здје њекија пункти, от коих и в коих должност репорта висит, и убо:

1. Должни јесте ви в својем протопопиате опасно и онако вјерно, како Богу и цјелому свјету слово и отвјет воздати возможете, смотрјети, да при церквах, свјашченствје, и от јего дјејствуемих тајнах Божиих и церковних, всја по закону и уставах нашеја православнија вјери бивајут, а јаже против вјери и закона, или от свјашченства и народа нашего, или обаче от инаго којеголибо дјејема, или умишљајема дознали будете, да то јест свобода: закона, свјашченства, церквеј, парохии, парохв, или церковних служителиј повреждатсја,

нам абие от случаја на случај извјестно в чем, како, от кого (и кто он именем и прозванием), зашто, на чију заповјед, когда, и в чиѣм присуствији што случилосја и учинило репортирати, а прежде сего всјакаго мјеста и села парохом приказати, да и они вам абие таковаја случившасја јављајут. Ви же

2. И на том смотрите, ашче они свјашченици законо живут по уставу свјатија цркве нашеја, своја должности обележујут, тајни свјатија совершајут, непијанствујут ли и по корчмах ходјат, на соблазн простаго народа: учатли своја парохани во дни недјелнија и праздничија, заповједем Божијим, церковним, вјери, молитвје Господнеј, и прочим потребам хришћанским. И убо, ашче свјашченици о сих небрегут, или парохани невнимајут, јављајте нам с наименованием мјеста и лиц.

3. Ашче што законопреступно в тајње брака сародства, или више трех крат запершченаго обрученија ради случаетсја, кто сицев брак благословил, и когда, и кому, и гдје, јавноли, или тајно, за мзду, по вједјенију или невједјенију, волеју, или на силу, било би уставное оних в цркви трикратное оглашение, и о вступајущих в брак пароха мјестнаго извјестие, к тому ашче кому без крещенија, исповједанија, и причашченија умрети случилосја, и чијим, свјашчеников, или сродних и домашних умершаго небрежением, или иним којим узроком, извјестно описати, и

4. Ашче Христијани стари и млади, велики и мали, мужеска пола и женска в церков ходјат, законо живут, исповједајутсја и причашчајут, о неходјашчих же неисповједајущихсја и непричашчајущих, да јављајутсја по имену и прозванием, и мјесту, за који узрок от епитимији ли или своеволно от безстрашија, и ашче когда от свјашчеников совјетуѣми, поучаѣми и обличаѣми бивше неповиншасја и неисправивша.

5. В котором мјесту, шанцу, или селу њест свјашченика, и цркве, и требуетли ондјешни Христијани, или ашче потреба јест, а Христијани о сем небрегут, јављати.

6. Котораја церков и свјашченик лишаѣтсја, и каковаго требованија цркви и јему нуждаго во одјејанији церковном, олтарја и книг свјашченику, и цркви потребних наименовати, и такожде

7. Гдје и котори свјашченици в тјеље и

одјејанији, домје, и чељадех своих против званију својему, чисто и честно несодержајутсја, домашнија своја на образ прочим парохияном, страху Божију, хожденију в церков и честному и непорочному житију, необучајут, и ненаставаљајут, кромје всјакаго пристрастија, кумства и пријателства, или инаго којего взора, репортирати, не менше же

8. Јегда свјашченик, дјакон или их попадаја, или њекојеја цркве епитроп, пономар или церковни син преставлсја би, и ашче по них насљедници осташа или неосташа, именем и прозванием из којего мјеста јављати, и добрје позорствовати. Ашче његдје от мирских кто преставитсја без правилних насљедников, нам абие о таквих равно тако извјестити. А

9. Всјакаго парохиялнаго свјашченика, от всјакаго мјеста, шанца и вароши, гдје числом више от јединаго находјатсја, рјадом по јединаго сјемо у Карловце на ексамен в школу клирическују посилати. Сице да киждо их на мјесцац здје бавитисја, и за сије времја себје храну и прочее придержание принесет, гдје по том, ашче једин или други што јему надлежит знал будет, далше не будет задержаватисја ни приходити. Прочиј же незнајущих своих должностеј, всјакаго љета по једин мјесцац здје бити имут, и гдје једин свјашченик при цркви јест, тамо из онаго мјеста, гдје три и више свјашчеников находитсја, свјашченика наредите за службу, а јего сјемо на ексамен пошлите, во јеже би таквим способом, лушче искусити мошчи в 2. пунктје изискуемаја, и

10. В цјелој вашеј протопопии, гдје школи сут, и магистри, надзирати, и искушати опасно, ашче магистри приљезат о звании своем, о обучении дјетеј, каковија плоди отуду показует кто, и коего народа, откуда рождением ондје магистер, знает ли што, какву плаћју имат, и што онамо случаетсја или какови недостатци в шкоље сут, и их содержании, и за то вам предложити. Ниже

11. Ашче гдје в вашеј протопопии, страни, или нашеја епархии калогери, причетници, или ини просјаци без нашего препоручителнаго писанија находјатсја, премолчовати, но абие им собрание милостини запретити, и свјашчеником парохиялним приказати, да својим парохияном огласет, милостињу оваковим недавати, ашче ли же би они просјаци усудили таково за-

прешчение преступити, их овамо обчуване к нам послати. Тако

12. По вејуду при церквах протопопии вашеј подлежащих, приставленија епитропи и пономари или церковне синове, с време на време, кто они по имену и прозвишчу, и ашче о званији својем прилежат, о прибитка церкве пекутсја, церков чисто вѣе и внутр держат, вписујутли вјерно церковнија приходи и расходи, и прочија своја должности исполњајут, или љењатеја, и того ради, занеже

13. На предложение наше покорѣјше цесаро-кравевски височајши двор, јесу милостивјејше на ново резолвирали, да такови епитропи и церковни синови чрез ексарха нашего утверждени за време их при церкви службе, от всјакаго данка конечно свободни будут, и к данодајанију или иној каквој (како прочи поданици) служби непригоњајутсја, о којем ви такожде позорствовать имате, и нам јављати, ашче којего, и којего по имену и мјеста церкви епитропа или церковнаго сина, ко какому данодајанију и кто усирует. И

14. Јакоже по гласу милостивјејших привилегији, клер наш с својими јединокровними, и во једином домје о једином хѣбје живущими фамилијама на их економиах, от всјакаго данодајанија којего нибуд оно имене било, свободен јест. Тако имате ви всјакому свјашченику и дјакону протопопии вашеја јавити, да они никому никаква данка от својеја економији недајут, ашче ли би кто их на силу принуждавал к данку, или за то ексекуцију поставил, они или вам или управо нам да репортирујут, кто и каков данак истежет, и како в том поступал, извјестно опишет: Обаче при том запретите им, да они механе, пивара, воденица, или мајура, или инаго чего излишнаго недержат, откуда би преко обичнија својеја економији торговину водили: занеже нато како и остали поданици данак дајати принуждени будут, како за оба ова посљедња два пункта из приложенога превода ширше разумјети имате.

О сих убо и јаже јешче под сими пунктами случавалосја би, и вам доказавалосја, или иначе на вједомост приходило, ви должни будете от случаја на случај, нежидајущче на један крат за веја јавити, репортирати, и ни једин случај непропустити, да би нејавлен, или позно обзнанен бил: занеже ашче њечто о та-

кових потом разумјеем, неможете себе невједѣнием извјетовати.

Исполнение сего вам наложше и приказаше, вас милости Божијеј вручаем.

Дано в Карловачкој нашеј Архиепископско-Митрополитској резиденцији 11. Октоврија 1751.

М. П.

Павел Ненадовић с. р.

О п и с

српских фрушкогорских манастира 1753. год.

Приопштио: Д. Р.

(Наставак.)

Посљедует прочтение правил и т. д.

9. Литија о усопших бивала и бивати не пресјечетсја.

10. По расужденију настојатеља, то исполњаетсја и исполњатисја на прилично време будет.

11. Панагију, јегда купно вси в трапези бивали, по веја дни панагију воздвизали, и в праздники веја непремјено бивало, тако и у напред бивати будет.

13. Обшчество отричут, понеже никаковја каси обшчија имјејут, такожде и братија сиромашни суг, како и ексамен их гласит. За то по мало винограда и шлива, и кошница држат, јакоже свјатопочивши Г. Митрополит Викентиј Јоановић допустил и благословил за одјејаније имјети. А проча веја обшча у них суг. Подобно и покорно мољат Их. Висок. что би таковым начином, и у напред благословили или тако остати.

19. Мантии имајут, и по чину все бивает.

31. Коња, колесниц и слугу ни једин имат, ниже имал, жеже тако и остает.

34. Сие исполњавало се јест, и намјестника и старце за договор монастырски имали и имјети будут.

Одговор на остале тачке правила, овакав је, као и код манастира Јаска.

Из между горјепоменутих братии по архимандритје кир Викентиј Поповићје, наредихом согласием обшчим, вејех сего монастыра братии, а

1. Јефрема јер. паки потвердисмо бити намјестником и судејским старцем.

2. Георгија јер. судејскаго старца.

3. Јова јер. судејскаго старца, и духовника монастырскаго и прѣворскаго.

4. Авакума јер. судејскаго старца и над воденицама и барами надзиратеља. Котори будут

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

е Архимандритом о вејех дјељех монастирских договор имати, јакоже им во инструкции гласит.

5. Пајсеј у Петковицу.

6. Василиј нарежден да будет еклисиархом, протоколистом и магистром и т. д. као што је наведено код Софронија Јеромонаха врдничког.

7. Данијла јер. кључарем.

8. Дионисија, јер. трапезаром и надгледатеља над болницеју и гостима.

Под датумом сего Јунија горје нареждени, јако Архимандрит и т. д. положиша свој јурамент.

Написание дјаков монастирских:

1. Петар Максимовић из Нешчина, љет 14, дјак Архимандритов.

2. Андреј из Дивоша, љет 19, дјак Архимандритов.

3. Андреј из Нешчина, љет 12, дјак проигумена Георгија.

4. Васа из Латјарка, љет 15, дјак Архимандритов.

5. Михаил из Баноштра, љет 14, дјак Авакумов.

Написание слуг монастирских:

1. Андреј Михајловић из Мангелоса волар, плаћа на годину 22 фор.

2. Мишко Теодоровић из Бродца, волар, плаћа 19 фор. 30 кр.

3. Илија Радованов из Мачве, села Шокци, волар, плаћа 22 фор.

4. Павле Војновић из Бродца, волар, плаћа 20 фор.

5. Димитрије Станков от Ниша, мјешаја, плаћа 24 фор.

6., Ђира Милисављевић из Мангелоса, кувар, плаћа 20 фор.

7. Цвјетко Бугарин из Литроса код Цариграда, служи у мон. Петковици, плаћа 12 фор.

8. Теодор Ковачевић из Текића у Славонији, трапезар, плаћа 12 фор.

9. Милета Милићевић, из Лике, у кујни спомоществује кувару, плаћа 13 фор.

10. Радивоје Јованов из Босне, козар, плаћа 13 фор.

11. Благоје Радонић из Лике, козар, плаћа 12 фор.

12. Тома Петковић из Мачве, говедар, плаћа 12 фор.

13. Сима Јовановић из Дивоша, кочијаш, плаћа 25 фор.

Написание прѣворцев:

1. Ђурађ Крагић, р. у Дивошу, пришел в прѣвор 1741., жена Ружица. Мобилија: 2 вола, краву, 2 мотике винограда.

2. Јован Грујичић, р. у Ерцеговини, пришел 1739., жена Марта, деца: Јелисеј и Атанасија. Мобилија: вола, краву, 2 мот. винограда.

3. Радоица Тодоровић р. у Босни пришел 1745., жена Марија. Мобилија: 2 вола, краву, 2 мот. винограда.

4. Јован Маврић р. у Ремети, пришел во прѣвор 1745., жена Марија, деца: Стојан, Стефан. Мобилија: вола, 3 говечета, 3 мот. винограда, 20 дрва шлива.

5. Риста Максимовић р. у Латјарку, пришел 1735., жена Теодосија, деца: Наста и Марија. Мобилија: краву, 2 мот. винограда, 50 дрва шлива.

6. Милић Зарић р. у Босни у Бихачу, пришел 1752., деца: Петар. Мобилија: вола, краву.

7. Тома Вуковић из Херцеговине, пришел 1740., жена Марија, деца Стефан и Захарие. Мобилија: 2 вола, 2 коња с талигама, 3 мот. винограда, 50 дрва шлива.

8. Илија Цвјетковић р. код Пожеге у селу Вучевци, пришел 1735., жена Ивана. Мобилија: вола, краву, коња, 3 мот. винограда, 110 дрва шлива.

9. Лазар Крагић р. у Дивошу, пришел 1747., жена Ружица, деца: Меланија. Мобилија: краву и мотику винограда.

10. Петар Бојчић, р. у Мачви у Узвићу, пришел 1738., жена Марија, деца: Цвјета и Анастасија. Мобилија: вола, краву, коња, 2¹/₂ мот. винограда, 20 дрва шлива.

11. Максим Недељковић р. код Ваљева у Буковици, пришел 1752., жена Ангелија, деца Игњат и Вук. Нема ничто.

12. Стојан Петровић р. у Требињи у Херцеговини, пришел в 1752., жена Иконија, деца: Георгије. Мобилија: 2 краве.

Инвентариум:

Церков сија каменозданаја, храм јест рождество пресвјатија Богородици. Висота јеја 3 клофтера и 2 шуа; олтар низшиј, на нем 2 прозора; пјевнице крестовидне, на нима по један прозор, на притвору један прозор от полудне; измежду горје писаних прозоров, 3 с катрами а сврх са стаклами. Два трула на 8 столпов, на оба трула 16 пенжера са стаклима, на их 2 креста же жељезна, моловата, гдјечто позлащ-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

чена. Покривена црков и трула новом шиндром растовом. При цркви торон каменоздат, покривен плехом, верху крест жељеџезн велики, моловат. В том торону капела св. Георгија, на неј 2 прозора са стаклами. На торњу 3 прозора велика, малиже на кубету 8, от полудне стране три образа моловата, и в нем 3 звона, 2 по от 2 центе, а третје ново добиено от центе.

Посљедует описание внутрености цркве. Олтар низак, вес исписат, образи абветшали, тако в цркви свој и паперти, гдјечто изотнадали. В олтарје честнаја трапеза от цигле созидата. Имат знамение да је освјешчена; на неј покров први от картона турска, втори от дамашке червене нанеј грани бјеле и плаветне, синжев зелена тафета, трети покров от зелена атлаза, четврти от чита, бежа бјела покривач. Антиминс освјашчен Блаженопочившим Патриархом Арсением Чарновићем на љето 1692. Свјешчника 2 от дрвета. Проскомидија у дувару усјечена, на неј покрова 2 бјела от бежа, и 1 свилена бошча ветхе свиле. Умивалница от мермера лепо устроена, звонца 2 от туча, кандилница от туча, ибрик, укрочић мали и анафорница от бакара.

Темпло:

Крест распјатие Христово с 12 апостолми и молением и недреманое око с двема престолними иконами, около празднични. Двери ветхе, изображене, малене и 13 разних икона ветхих дрвених; новодобиених икона 8, од којих сербски просветители и св. Меркурија на платну; 2 свјешчника от бела мермера а 2 жељезна, 2 цјевнице со образи моловати, 14 столова тишлерски, архијерејски стол, 28 столова прости ветхи, 2 цвјета от туча с по 12 десјат свешч и по једно носево јаје, 2 цвјета от туча со 18 свешч, новодобиени, ормар велики, тишлерски, сандук жељезом оковат в немже стојат сребрне вешчи, 3 сандука нова, оковата, в немже стојат орнати.

Написание завјесов и покровцев.

2 завјесе на олтару от жутија дамашки, на их ките свилене, ветхе, 1 от чита турецка; кивот от ораова древа, седефли, стар 123 љет, внемже мошчи цјелокупни св. књаза Стефана Шчиљановића; јастук от беле свиле, полн памука, јастук червена кумаша полн памука, јастук мален под главом св. златоткан, кошуља на св. от платна танка, покров на св. червен, златоткан, около зелен синжев, златним портот обточен, завеса на глави св. везена с бисером с

образи украшена, параман на глави св., јегоже везла златом Госпожа јего Јелена, кошуља св. в којој во гробје на нем била, покров от зелене свилене алаже, порџира от рајхцајга, около синжев зелена атлаза златоткан, ките злато со свилом смешано, покров от червена кумаша златоткан, на нем дугмета сребрени 70 с китами червене свиле, ветх, покров бјела атлаза, свилене ките, ветх, покров морасте дамашке со свилени китами, издерт, завјеса зелена дамашке с китами сребрјани порт.

На малом кивотје:

Кивот на левој страни древјан, прост в немже кутија сребрјана с мошчи и подписана св. мученика Меркурија; покров червена кумаша, златоткан, покров жуте свиле, бјеле шаре, завјеса червена от атлаза, ветха, турски појас, златоткан.

Написание сребрјаних церковних вешчеј:

Кивот со три кубета позлашчена, в немже стоит свјатија частици и миро свјато, кутија сребрјана малена, гдје что позлашчена во више реченом кивотје стоит, крест древјан оковат сребром, велики и каменјама ординарни украшен позлашчен, крест подобан вишереченом, крест велики саде сребрја св. Стефана позлашчен, с каменјама украшен, 3 путира сребрна, позлашчена, 4 рипиде сребрјане из нихже 2 позлашчене с образи, держци сребрјани, 2 креста, повелика сребром оковата, позлашчена, с каменјама украшена, 2 креста оковата древјана, непозлашчена, 2 креста средња, сребром оковата позлашчена и каменни украшени, 7 крестова сребрјани, оковати различни; 2 кандилнице, сребрјане, једина от них позлашчена, соједилница малена, сребрјана, позлашчена, 2 ручке сребрјане једина мало позлашчена с каменном украшена, 3 дискоса, сребрјана, позлашчена, 3 звјездице сребрјане, позлашчене, 3 лжице сребрјане от путиров, 12 кандила сребрјани, из их њека позлашчена јесу, 3 чаше велике сребрјане с капци, ступчасте позлашчене, чаша с капком сребрјана св. књаза Стефана, позлашчена, чаша с держком позлашчена с капком, 3 чаше на подобие ђјаса, 2 голпие, от кости сребром с ланци, 12 перстени сребрјани со ординари каменни, путир сребрјан и позлашчен, дискос сребрјан, позлашчен, велики, кашика и звјездица сребрјана, 6 појаса сребрјани и позлашчени, шчака архијерејска, сребрјана, 3 палиџира оковата сребрена, панаџиар сребрн, моловат у малом кивоту, чашица

сребрна позлашчена с ушима, петохљебница сребрна гдје што позлашчена.

После љета 1733. до 1753. сребро, које је било онда писано, куда је употреблено знатисја: чаша голема без капка сребрена, 16 чаша на подобие ђасах сребрних, велики и мали, 2 вршчића сребрна, 4 кашике сребрне, комад сливена сребра, 2 појаса мала, панцир сребрен, крест слупач, 16 ковчи сребрних, 33 прстена сребрна, 280 дугмети сребрни, оков скинут со старога јевангелаја сербскога, било 50 драма, чаша на подобие ђасе сребрна, 320 различних дугмета сребрних. Све све по нумерам писато, различнаго вида сребро, јест употреблено на оков јединога јевангелија московскога, једне анафорнице и јединога кандила.

Посље 1733. до 1753. придобиене вешчи сребрне:

6 кандила различних, непозлашчених, сребрних, 2 креста воденичарска оковата сребром, 4 креста мала без држка, оковата сребром, потир, сребрн, панагиар, окован сребром, копие сребрено, 2 метлице с дискаса сребрна.

Написание фелонов:

26 разних фелона од свиле, атлаза, кумаша, чита.

Написание стихарев:

18 разних стихара, од свиле, атлаза, ђахме, бела платна.

Написание епитрахилев и орарев:

28 разних епитрахилџа и 7 орара, од свиле, кумаша.

Написание наруквиц:

14 разних наруквица, од свиле, кумаша, ђахме.

Завјеса от червена атлаза, с налоне што јевангелије читаеџа, везена, около свилене расе, 2 литијска барјака момовата, около плаветна дамашка за синжев, барјак литијски моловат, опточен червеном дамашком, ветх, барјак мали черно моловат ради усопших, ибрик и леген церковни, 2 налоне у притвору ветхе, налоња нова на јејже чететџа св. јевангелија, покров от червене кадифе, около синжев жут и ките свилене с тетрапода, тетрапод тешлерски.

Дарци и аер червена атлаза, везен синжев бјелом свилом, дарци морасте дамашке, червен синжев, дарци различне фарбе свилени, дарци на бјелом тафету, шчамповати различном фарбом украшени и илуминирати црвеним тафутом, поставлени, ихже приложил Високо Арх. и Митрополит Г. Павел Ненадовић.

Написание книг:

Српских: Јевангелије рукописно, оковато с обе стране сребром и позлашчено, јевангелије рукописно, гдјечто сребром оковато, толкование рукописно.

Руских, а) московских: јевангелије, старе шчанпе, на средне коло у црвеној кожи, једна страна гдјечто оковата сребром, јевангелије ново, на велико коло, све сребром оковато и позлашчено, литургија старе шчанпе, оковата с обе стране сребром, и образи извајати, позлашчени, апостол на вел. коло, 12 мињеја на вел. коло, 4 мињеја у нима 12 мјесеја на вел. коло, мињеја за Септембер, 4 пролога у нима 12 мјес., 2 октоиха у нима 8 гласова на вел. коло, триод, пентикостар на вел. коло, 2 псалтира на вел. и мало коло, требник велики и 3 мала, 2 мињеја обшча и један празнични на мало коло, ирмологија на мало коло, 2 литургије на средне и мало коло, I. част Баронија, катихизис на вел. коло, часослов на мало коло; транквилион, рукопис. б) кијевских: 3 тестамента, 2 библије, осмогласник, часослов, беседа апостолска, Доротеј, 2 полуустава, 2 молитвослова, поучение св. Василија.

Книге посље 1733. прибавлене:

Устав московски, Теофилакт, објед душевни на вел. коло, триод, 2 псалтира на средне коло, 2 октоиха, пентикостар на мало коло.

Книги сербскија:

3 јевангелија, различна, 2 апостола на вел. коло, рукописна, 13 различних псалтира, 6 пролога на вел. коло рукописна и шчампана, 18 мињеја на вел. коло, рукописних, 2 књиге св. Јефрема, рукопис, 2 синаксара, 3 златоуста, 2 отечника, 2 панагирика, 2 типика свјатогорска, рукопис; књига св. Варлама и Јосафа, 4 различне литургии, 6 требника, 3 октоиха.

Раздате по селима и које кому посље 1733.

книги сербскија:

2 мињеја, 2 триода, пролог, 2 саборника, златоустово поучение.

Сеј манастир округ цркве келиами каменими и плинтами огражден, само от полудне јешче мало несоставлено, но приправили сун материју правлену, и тако будут сего љета затворити и оно от полудне празно мјесто. Келиа от запада и до олтара црквеног (и на углу от сјевјера јест гостилница изрјадна) сун оправлених и добрих 8 не на свод; на свих келиах и гостиници врата тишлерска, фарбаисата.

Подруми испод келиах, такожде и докшат

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

горни и долни су на свод. Трапезарија испред цркве на штукатор при земљи, до јеја подрум под неју на свод, пред јеју доклат созидаан по несведен по верху, но даскама разними потаванен. До трапези великија, кухина обшча и зимна трапеза јешче неоправлена, под неју подрум с таваном.

Доклати јакоже и пред трапезом великом и све јакоже келие, тако и обе трапезе и гостилница растовом шиндром покривено новом. До трапезе зимне от полудне, 2 келие и једна кухина на ђемер при земљи, верху же сих једна келиа с комором, с таваном дрвеним; испод тјех келиах подрум на свод, у котром держит г. капетан Трифон Исаковић своје вино и ракију; речене келие чамовом даском покривене, ихже ктитор јест помјанути г. капетан.

Описание трапезарији и в неј вешчеј:

Трапезарија јест на штукатор, циглом патосана, на јеј:

6 пенжера с катрами жељезнима и стаклами, 2 врата тишлеска, једна ходјат у кухину, а друга у подрум, врата велика от два крила, умивалница, долап у дувару, 2 ормара, 4 астала, 6 клупа, столица букова, икона св. Стефана Шчильановића с изображением житија јего, икона мала Богородичина, панагиар от дрвета, молонат, 10 чаршава, 56 разних пешкира, 30 пари ножева, 8 сланика, 15 бокала, 2 картије дрвене, 40 чаша, 10 карафиндли, 24 кашике черне, 20 жутих, 2 звечке от туча, 20 дрвених мертига, 4 бардака земљана, 5 свјешчника от туча и 2 гвоздена.

Описание гостиници и вешчеј в неј:

Гостиница јест штукатором направлена, патосата циглом, на неј: 3 пенжере с катрами жељезними и стаклами, фуруна зелена, 3 кревета тишлерска и постелом, умивалница, 2 астала, 4 столице кожаве, нове, 10 столица дрвених, икона на даски, различни образи.

Написание сосудов бакарних:

5 казана с капци и лулами, котло велики, мјешаонички, 12 разних котлова, 2 тенжера с капци, 7 тепсија, 7 легена, 12 сахана, 6 тепсижака, 6 ибрика, 3 служавника, ђевђир, 3 кастроле, 3 таса, јолтас, аван от туча, 2 кољиваче.

Посље 1733. бивше визитацие, сија посљедујушчија вешчи необрјетајутеја:

Оранија, 6 тепсија, леген, 12 сахана 19 тепсижика, ибрик, ђевђир, служавник, 4 тепсице — но казујут да измјенили на сија: 6 котлова нових, лонац, 2 луле казанске.

Написание вешчеј калајних:

16 калајлија, 36 танира, 24 кашике. Новоприбавлених: 8 калајлија, 50 танира.

Написание вешчеј жељезних:

Написание сосудов винских и разно:

17 каца от 2000 хакова, 25 хардова от 700, 8 хардова от 50, 7 хар. ракијских от 50, 8 чаброва, 4 двојке берметске, каца туршијска, 6 каца куцусних, 2 каце и 2 хардова за брашно, 11 судов за посно вариво, 4 сандука за тарану и проче.

2 кола волујска, коњска, каруце с оправом и 2 талига.

Мешаоница с нуждним прибором.

Качара созидата от цигле, доста велика, порушена, на неј покров чамове даске, ветха, требует поправленија и обновленија.

Под нејжи ракижиница от плетера справлена, покривена тростием, в нејже 4 табарске казанске.

Конска штала от плетера, покривена рогозом.

Кућа момчадека, покривена тростием.

Амбар от растови дасака, покривен шиндром за 10000 ока.

Чесма от полуденија страни, созидата от камена, покривена плитама, на 2 камена вода истиче, пред номе корито камено, созидата 1745.

Чесма сјеверне стране, зовома Барања, созидаана от камена, покривена циглом, на обадве чесме 2 креста от плеха. Обновлена 1750.

Описание воденица:

3 воденице на потесу лежимирскому, на грунту Фиршча Одешкалкову справлене, от дрвета, покривене треком, внихже сва оправа.

1 воденица справлена от дрвета, на грунту Одешкалкове, покров растове шиндре.

Написание нива различных сјемен плодов:

30 јутара жита чиста усејана.

4 " јечма.

6 " овса.

4 " кокуруза.

1 " грашка.

1/2 " сочива.

Башча велика усејања пасуља с тачками, башча посађена купуса, 3 башче на ново засађене шливама, но нима различных усејева семен.

Виноград зовоми Петрониевац, мотика 15

" у њему 20 мотика.

" покојнога проигумена Василија от 24 мотике.

" почившаго Алексија јерм. от 7 мот.
" на ново посађен 1747. мот. 30.

11 воћњака с различних вошчеј дрва 2500.

Ливада испод манастира, коса 50, ливада
више ремета у долу коса 20.

2 винограда во времја ратное упарложена, а
2 продата.

Вина готова, чиста: 40 хакова, ракије 6 хакова.

Написание марве:

19 волова, теглећи; 57 говеда разних, 140
коза вел. и мали, 10 коња, 10 свиња вел. и мали.

2 хама кочишка со уздицама, 2 хама та-
лишка.

100 кошница.

Више манастира от востока на гробију сози-
дана мала церков от камена, во имја св. апостол
Петра и Павла, ктитор и здатељ јеја бист Три-
фон Исаковић, капитан, јаже совершија 1750.
Октоврија 2. Церков сија висотоју от вие имат
3, широтоју изнутра $2\frac{1}{2}$, долготоју 4 клофтера.
Свод от цигле и патос, побјелена кречем от вие
и изнутр. На олтару пенжер, а црква 2 с ка-
трами има пенжера и стаклами устроени. Врата
от запада чамова, дупловата. Честна трапеза от
цигле сазидана; на честној трапези: 2 покрова
от платна и памука; антиминос освјашчен 1750.
24. фев. от Висок. Арх. и Митр. Павла Ненадо-
вића. Проскомидија у дувару, на јей бошчица
от жуте свиле. Олтар прегражден чамовом да-
ском, 2 иконе престолне, средне, нове, више
двери на даски недремано око изображено, ветхо,
крест верху от дрвета с распјатием, мален, мо-
ловат, 26 разних икона, 4 завјесе. На престолу
2 свјашчника от каја, 2 от железа, звонце ол-
тарское, анафорница от бакара, сојединилница
от земље, умивалница код проскомидије созидата.
Пред церковију звоница на 2 столпа, на чеј
звонот от центе, справлено от 2 разбиена звона.

В капели торонској, храмје св. великомуче-
ника Георгија, престол јест при стјење, честнаја
трапеза от дрвета, неосвјашчена, на неј анти-
минс освјашчен епископом Никанором костај-
ничким 1724.

Обрјетае сеја в капели образ св. вел. Геор-
гија с рамом изрјадним, 7 икона, 2 свјешчника
от туча, 3 покрова. Проскомидија малена при
стјење, кадилница от туча, ибричић, анафор-
ница, звонце.

Сеј манастир привилегији своја имјејет:

1. От Јосифа цесара римскаго у оригиналу
на пергаменту, латинским језиком, на неј печат

от месинга на гајтану златном висјашчу издано
1706. Априлија 9.

2 Копија от сеја привилегији видимирата на
провизурату варадинскому.

3. Превод сеја привилегији на славенски наш
јазик.

4. Патента рад грунтова от Караџе, 1702.
Фев. 14.

5. Свитак от прваго фундатора и здатеља
манастирског, на славенском језику, игумена Тео-
фила, написани на папиру.

6. Конфирмација от привилегији, от импе-
ратрици римскија, Марији Терезији, у червеној
кадифи оправлена, печат висит на златну гај-
тану у месингу, издана чрез хофдепутицију
1746. Декемврија 20.

7. Конфирмација от привилегији от тојажде
императрици и краљици хунгарскија у червеној
кадифи, печат дервен на златном гајтану висит,
издата чрез канцеларију мажарску 1747. Јану-
арија 19.

8. Копија у оправи от обоих конфирмацији
видимирата, с реамбулациом и планом.

Сего манастира хумки:

1. От востока село Лежмир, хумка Исаин гроб.
2. От полудне хумка прекољешће.
3. От полудне хумка преход.
4. От запада хумка Сима штета.
5. " " " брест.
6. " " " Петковац.
7. " " " Тодора Јаковљева.
8. От сјевера хумка Силвестра Поповића.
9. " " " Никола Кличарић.
10. " " " брдо мотовило.

Сеј манастир имјеет једину риболовнују бару
зовому крушку, близ Дунавг, измежду села Ба-
ноштра и Сусека, и в привилегији јест име-
новата.

(Митрополит Ненадовић дао је у овај ма-
настир парусију од 75 фор. за родитеље и
умрле: Ненада и Јелисавету; Јосифа и Сару).

За тим су рекли архимандриту, шта све
треба да набави и оправи, и упитали, да ли има
пустахија, на што је одговорено да нема.

Под 25. сего Јунија пришед здје из мон.
Бешенове Висок. Г. Арх. и Митр. Павел Нена-
довић, и по слишанији божественија литургији,
поучителное слово в церкви народу предстојашчу
говорил. За утраже в суботу, по прочтении
обичнаго Акатиста свјатија Богородици соборно
в церкви, изволил сам с двјема Архимандритама

Никифором хорватским и Никанором раковачким, сеслужашчи било персон свјашчеников и дјаконов 10, по совершенији же божественија литургии, парастос предцесором својим блаженопочившим Г. г. Арх. и Митрополитом: Мојсеју Петровићу и Викентију Јоановићу, сингелу својему Павлу Георгијевићу, својим родитељем Ненаду и Јелисавети, такожде и господијам представшимсја: Јосифу от Монастерли и Атанасију от Рашковић, обрстером славне петроварадинске регемента дифантерие бившим обдржати.

Равноже заутра в недјељу по слишанију св. литургии народ предстојашчи по обичају доволно поучавал.

По обједу же изволил купно с Г. Партением Павловићем, еп. посвјашченија, архимандрити и свјашченици, посјетити мон. Петковицу, гдје вечерњу слишавши, јали мало хљеба и пили чашу вина, и отуду касно повратили се в мон. Шишатовца.

Сија визитација — — — в мон. Шишатовце в присуствии самога Их Висок. исполнисја Јунија 28. 1753.

Партениј Павловић, епископ. Арсеније Радивојевић, Арх. митр. у Срему ексарх. Викентиј Поповић, архимандрит Атанасиј Исајевић, игумен реметски.

Наставиће се.

Писма

Јосифа од Путника, владике пакрачког, Стефану Станковићу, архимандриту ораховичком.

Прилог за новију историју црквену карловачке митрополије.

Приопштио

Д. Р.

(Наставак.)

4.

Љубезни Стефане!

И тако сиром *Видак* (Петар Јовановић-Видак владика вршачки, умро 9. Децембра 1818.) по 6-то дневној бољезни отиде и паде, здрав сиј јако сокол, јако от топа ударен и сокрушен. Ја га никако прежалити не могу, и вјеруј да губим сам себе.

Сиром! бивши овде у берби, како се радовао, что сам сјемо дошао, да у мени искреног пријатеља близ себе имаде, и се несреће!

после 4 недеље отиде на вјеки разлучен от присних своих под земљу.

Сви га жале, сви су га оплакали, но нико као *Кенгелац*, који му је и надгробно слово говорио, које ћу ти с временом сообшчити. Јављајући ми смерт његову, овако почиње: „Није добро владико свјати! разјарила се смерт, пак носи Архимандрите, носи владике! Леле и куку на мене и Будимскога* дошао ред.“ Јадикује, како је у покојном највећег пријатеља и заштититеља изгубио, и моли мене, да в мјесто почившаго с тљением спрјагајушчагосја, и во гроб снисходјашча, будем му тој, јегоже в нем потерја, да спадет пепел сјетованија со сједини јего.

Боже мој чудне несреће управ у ово време. Епископ је Бачки** на путу исцјеленија, но да је по несрећи и умрео, у ови обстојателстви, ја сам се већ о чисти Епархија сербски на вјеки прекрестио. Вершачко свјашченство т. ј. протопрезвитерат, конзисторија и крајева варош, с њекими обшчествима рекуррирали за моје у *Вершец* премјешчение. Благо мени, кад се за мене отимају.

Ја сам Архиепископу за ову Епархију, поводом ове ваканције, моје мњение и намјерение казао — и молио га, да за моје премјешчение дјела — јер она Епархија и кућа заслужује, да је с Славониом промјеним — *pro distractione et fallendo tempore* прилажем мње сообшчени рекурс вершчанов. — *Кајзер* секретар *conspirao*, лепше и благородније молити се не може.

Овде се ала *Гоф* живи, мој кухлрехнунг, хотја да се и овде као и у Славонији веја за кухню вуку, за ова три месеца већи је, него у Славонији за цјели год, а ктому вина, ништа некупујем, јер је конвенцирато, а род мој, нарочито же мати снабдјела с многими, које се у оно доба добити није могло.

Втори дан Божића, био је код мене велики тафл, да имаш поњатије, какови људи овде от первенствујушчих живе, прилажем исту цедуљу по којој пединтер *Гавра* *inirtirao*. Перви дан у Сербској цркви на обшчеје удоволствие служих. и предходјашчу долготу слову, ја с амвона краткое поздравление здје приложеное на изузет рекох. Твој Чича

Путник с. р.

В *Арадје* 28. Декемврија 1818.

* Дијонисије Поповић умро 28. јан. 1828.

** Гедеон Петровић, умро 10. Новембра 1832.

5.

Љубезни Стефане!

Ја сам ти пре три дана на кратко писао и тебе мало разговорио. Немој малодушествовати, мужајсја и дерзај, ја имам тврду надежду да всја поидут по желанију срдца нашего.

Нисам ја онаго Брата молио, то би превећ било за њега, — но препоручио точију, да у случају, ашче би и он у Conclave призван био, да ако не помогне, поне ништа не квари, и ја с тим задовољан буду.

Пише ми Г. Архиепископ да ћете с депеша у *Плашки* послати, — да тамо њекаја окончаши, ибо примио за тогоже Г. Епископа* от императора из Флоренца хандбилет, коего содржание ја незнам, могу обаче себи представити, што је писано — видиш повјерение велико, отликование не мало, с којим можеш се гордити.

Г. Архиепископ једнако препоручуе, моли и скоро заклиње, да цјелости ради тјела церковнаго и потреби ради Епархији сеја одредјелим себе овде заостати.

Ја никако не могу, и прошенија клира у то име ради далшаго оправленија от 4 месеца код мене стое. Незнаш како ми је, и у каквом сам стању, немајући никога свога, да се паметно разговорим и посовјетуем. Дошло је да полудим от мисли. Такову аверзију као ја прјамо ове Епархије не може нитко имати — и камо срећа, да ме нису ни администратором наименовали, те би у миру у моме дому сједио.

Није пише ми Г. Архиепископ, да ме моја Епархија толико не треба, колико ова, за то није и потребе да тамо сего љета идем. Дјела се могу и одавде отправаљати, а приходи могу се и овде и у Банату совокупљавати.

Чудна претензија, да ми није дозвољено дом, Епархију, присне и возљубљене мое, и сиротињу моју видити и надгледати. Наонако је *Видак* сиромом умрео, и да хоће бар темишварски** умрети, те би таки била *alia facies regum* — доста о сих, јер нећу сладко ручати.

У *Араду* 27. Априла 1819.

Путник с. р.

6.

Љубезни Стефане!

* Мојсије пл. Мијковић умро 14. Дец. 1823.

** Стефан Авакумовић, умро 25. јунија 1822.

Новјејше вјести кажу да је *Краљевић* Далматински епископ, оно што је мислио, у *Бечу* и совершио, т. ј. *порешо се*, доста то, да абие по његовом отшествију 4 унијатска калуђера из Пољске отишли за учитеље у Далмацију. Он епископ добио *ad personam* 2 хиљаде у конв. Минцу годишње, и различне церковне утвари и адиђар отлични от сребра и злата от императора даровани, у цјени до 25 хиљада фор. Сада очекује *булу и пуриуру* от папе. Ето ти цинцара Епископа Далматинцем.

Миоковић епископ (горњо-карловачки) прети Архиепископу и мени, да ће нам учинити посла док на пролеће у *Беч* отиде.

Вулкан епископ унијатски *Велико-Варадски*, пројектирао императору да воздвигне Архиепископат унијатски у Мађарској, и улагивао се да он тај буде, и обећао да ће по мало *Арадску*, *Транзилванску* и *Вершачку* Епархију поунијатити, ако праздне остану.

Он ови дана точију отишао из *Беча*. Велика смо доживили искушенија. Шат Бог окрене на боље.

В *Карлоуцех* 14. Јануарија 1820.

Путник с. р.

7.

Љубезни Стефане!

Максима (*Манујловића*) бившег *Мију* проту *Велико-Варадског* на *Цвети* ћу произвести архимандритом хоповским титулираним, остаје где је презес.

Г. Архиепископ за тебе веома лепо разсуждава, и готов и днес, док се за епископа што соверши, у *Раковац* преместити. Наравно да будеш придворни. Бачки те и хвали и уважава, и не једанпут рече, да си поузданији и врјелији от свију и претерирате и самом *Бранковићу* — и у случају ако би што друго у *Срему* родило се, жели тебе имати придворна, јер како он каже, ти си за помошч и олакшање сваком дијецзану и направлен и готов, а у горе и шуме може сваки поднети.

Јего Величество, безсумјено да докаже, да идјеже он имат власт наименованија, епархије не вдовствују, наименова *Валашескула* Епископом *Буковинским* јешче у *Јулију*. Очекује се његово пришествие, и от тога зависи и моје тамо отшествие. *Валашескул* је човјек преко

60 година стар, мален, и јакоже кажу у свачему незнатен, и ја се дивим, како га цар наименова, јер је нотират био, хотјевши Епископа свога отровати. Ово наименование никога тако није confundiralo, као factiū Кенгелчеву у Банату. Ови су држали као у десној руци, да ће Кенгелац бити Епископом, имајући милост и поверење цареву, јакоже они глаголаше, но немогли гоненија ради АЕпискова проконсати, и да ће га после цар или в Вершац или у Темишвар премјестити. Сада обаче спустише рогове, и увјерили се, да он толико плаћа код монарха, колико код цркве.

У Араду 9. Септембра 1823.

Путник с. р.

8.

В Арадје 8. Јануара 1824.

Аколи Imperator Шугиу и границу Хорватску буде взирао као mit Waffen eroberte Provinc, која уже под östreich-ским правом стајала, то ће он jure Regis Apostolici сам скоро наименовати Епископа, као што је у Буковини чинио.

14. За твоје управление знај, да Архимандрит Бранковић на дан има 12, а вершачки администратор 10 фор. в. в., но то је на све, и кухину и слуге и плаћа, и сјено и зоб и пр. Ренумерација за администрацију и тако особење по совершенији сједуе.

Путник с. р.

(Наставиће се.)

О

штатуту за избор митрополита патријарха.

Д. Р.

И ако се у § 20. саборског устројства од 14. Маја 1875. вели: „Сабор бира грчко-истогног митрополита и патријарха по засебном штатуту“, — ми тог штатута немамо ни данас.

Истина, овамо од 1869. у неколико су пути које наши сабори, које саборски одбори претресали питање и доносили штатут о избору митрополита-патријарха; ал сви ти њихови закључци не добише пре-

вишње потврде, и тако остадоше просто само предлози односно закључци без важности.

Народни је сабор 1870. у погледу избора митрополита-патријарха у саборском устројству ово закључио:

Чл. XIX. Митрополит и патријар српски бира се тајним гласањем давањем листића, на које чланови сабора уписују име онога, кога за митрополита српског желе.

Чл. XX. Митрополитом и патријархом српским постаје, који добије надполовичну већину гласова.

Чл. XXI. Епископа бира сабор на исти начин.

Чл. XXII. Избор како патријарха и митрополита српског, тако и епископа бива без јавне расправе о личности.

Поднешено на превисњу потврду саборско устројство од 1870., највишим решењем од 29. Маја 1871. није добило потврду.

Чл. XIX.—XXIII. нису добили превисњу потврду с тога, што се у њима постојеће право потврђавања Његовог Величанства односно до избора митрополита и епископа прелази с ћутањем, а о присеги верности, коју сви полагају имају, нема ни спомена.

На основу тог високог решења, сабор је у седници од 15. Јулија 1871. закључио, да после чл. XXII. дође овај посебан чл. XXIII. „Сабор приопштава како избор патријарха и митрополита, тако и епископа Његовом Величанству ради највише потврде. Изабрани патријар и митрополит, као и епископи полагају у руке Његовог Величанства прописану заклетву“.

„Сабор приопштава избор патријарха и митрополита, а патријар и митрополит избор епископа Његовом Величанству ради највише потврде.“

Народни сабор и не чекајући потврду саборског устројства од 1870. односно измењеног у неколико 1871., 17. Јулија 1871. закључи, да се избор митрополита и патријарха обави 27. Јулија начином у устројству учињеном и с дотацијом од сабора одређеном (т. ј. 24 000 ф. плате и 2000 ф. додатка).

На пријаву председника саборског, ад-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

министратора, владике Арсенија Стојковића, да је сабор закључио да 27. Јулија бира митрополита и патријарха, стигне сабору отпис кр. угарског министра богочасти и просвете Др. Теодора Паулера од 3. Авг. бр. 1061./През., у ком се рекло: „— — С обзиром на то, што је сада у Карловцима заседавајући сабор на основу IX. зак. чл. од 1868. наиме на то сазван да устројство сабора састави; сабор пак ову задаћу своју све до сада решио није, пошто је састављени од њега предлог о устројству с превишњим решењем Њ. В. од 29. Маја о. г. ради прерадења натраг послан;

С обзиом на то, што је услед повраћења овог операта у црквеном организму српске митрополије постала празнина у колико коначно уређење о избору митрополита саставни део устројства сачињава, ово пак се наново прерадити и превишњој санкцији поднети има;

С обзиром, што су саборски посланици још за живота патријарха Маширевића избрани и с тога од бирача своји, само на то, да црквено-школска и фондовска дела расправљају, а не да патријарха бирају могли добити мандат;

Коначно пак с обзиром, што је и пре него што је донешен зак. чл. IX. 1868. конгрес ради избора патријарха редовно ad sine actum сазиван, најодрешитије изјавити морам, да избор патријарха овом сабору никако не пристоји и да ће влада Њ. В., ако би се сабор томе на супрот закону неодговарајућег решења овог придржавао, принуђена бити таким начином вршени избор као закону несходан ништавим прогласити.“

На основу таког решења, сабор се није упустио у избор митрополита-патријарха.

Ово је решење значајно по највише с тога, што по њему сазват сабор за живота митрополита-патријарха, у случају смрти његове, не може бирати новог митрополита-патријарха, него да се за избор мора сазвати нов сабор, па ма старом не истекао рок — мандат.

На основу овог решења, сабор од 1869. буде на основу превишњег решења од 17. (29.) Марта 1872. распуштен и нов сазват за 6. (18.) Август да пре свега у прису-

тности кр. повереника предузме избор митрополита-патријарха *по дошаташњем начину*, а за тим евентуално и друге послове.

Како сабор није хтео да дочека кр. повереника фелдмаршал-лајтнанта Антонија витеза од Молинари, по прописаном церемонијалу, што није чинио с тога што се побојао да ако то учини, да ће се избор митрополита-патријарха обавити по старом начину, т. ј. да ако избор не буде једногласан, да круна може именовати и онога, који има мањину гласова, то сазвати а не отворени сабор буде на основу превишњег решења 9. Августа распуштен.

На основу превишњег решења од 3. (15.) Маја 1874., буде сабор за 29. Јуни (11. Јули) сазват, да обави пре свега избор митрополита-патријарха *по дошаташњем начину* и посредовањем кр. комесара.

Сабор без икакве оградe и искања јемства да се не ће потврдити кандидат мањине, ако не би дошло до једногласног избора, изабере 4. Јулија са 63 гласа владик у Арсенија Стојковића за патријарха, против 7 гласова, који су се уздржали од гласања.

Избор Арсенијев не буде потврђен превишњим решењем од 10. (22.) Јулија, и сабор буде позван да нови избор учини, што сабор и учини, и 19. (31.) Јулија буде румунски митрополит Прокопије Ивачковић са 56 гласова, против 7 што их је добио владика Грујић за патријарха изабран.

Сабор доведен у процеп и изигран 1874. приликом грађења саборског устројства од кр. повереника Хубера, да штатут о избору митрополита-патријарха не уђе у само устројство, као што је ушло у румунски организациони штатут, донесе 1874. засебан штатут, у ком рекло:

Чл. II. За време док је митрополитска и патријаршеска столица упражњена, обавља послове митрополије и патријаршије митрополитски црквени савет.

Чл. III. Српски народни црквени сабор бира митрополита и патријарха српског из духовног реда* српског народа и језика у

* Г. др. Жарко Миладиновић у своме „Тумачу“ у место да је навео сам штатут о избору митрополита-патријарха, како га је сабор усвојио, донео га је онако, како,

WWW.UNIBRS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

опсегу митрополије и патријаршије српске најдуже за 3 месеца после смрти митрополита и патријарха српског.

Чл. IV. Сабор бира митрополита и патријарха српског у пуној седници — у којој не могу учествовати епископи. Избор митр. и патр. српског бива без јавне расправе о личности.

Чл. V. Митр. и патр. српски бира се тајним гласањем давањем листова — — —

Чл. VI. Митр. и патр. српским сматра се за изабраног, који добије надполовичну већину гласова.

Чл. VIII. Сабор приопштава избор митр. и патр. српског Његовом Величанству ради највише потврде. — — —

Кад је у седници саборској од 18. Окт. сабор почео да претреса одбора 15-рице израђен штатут о избору митр. патријарха, др. С. Милетић је ставио протупредлог, да се исти предлог за време саборског састанка скине с дневног реда, те је и образложио исти свој предлог.

У течају дебате о том, уђе кр. комесар Хубер под сабљом, заузме место десно од патријарха, и изјави званично, да влада именованом Њ. В. позива сабор да обави и уредбу о избору митр. и патр., и остави дворану, но одма се за тим врати цивилно, и заузме место лево ниже председништва, пратећи дебату.

Сабор са 30 против 23 гласа реши, да се узме у претрес поменути штатут.

На чл. VIII. Милетић предложи допуњу: „Правом врховног надзора државног, може Њ. В. уставним путем и начином правилно обављеном избору арх. карловачког, митр. и патр. српског ускратити највишу потврду само из разлога, основани на грађанским законима или правилима православне цркве по којима би се чинило, да изабрани није достојан, или способан за архијерејски чин и сан митрополита и патријарха српског.“

„Приговоре на таким разлозима основане, благоволиће Њ. В. уставним путем и начином по околностима и пре одлучног

га је одбор 15-рице сабору предложио. С тога у „Тумачу“ и стоји погрешно чл. III. Српски народни црквени сабор бира митрополита-патријарха српског из посвећених епископа српских — — —

највишег решења саме ствари, доставити српском народном црквеном сабору, који ако услед тога неби одма приступио избору другог лица за митр. и патр. српског, моћи ће се Њ. В. обратити с разјашњењем и новом представком за највишу потврду првоизбраног.“

„Ако Њ. В. ипак се не би побуђено нашло, првом избору својом највишом потврдом приступити, сабору остаје слободно, или избору другог лица приступити, или без уштрба права народног на слободни избор митр и патр. српског одступити, и сазиву новог сабора место учинити“.

„Ако у први, или ма који избор за арх. митр. и патр. српског падне на кога дијецезана владику српског племена и језика у земљама Њ. В., који не стоји ни под земаљско-ни црквено-судском истрагом, потврда се избору таком ускратити не може.“

Др. Св. Касапиновић поднесе на чл. VIII. овај исправак: „Ако би српски народни црквени сабор изабрао за арх. митр. и патр. српског таку особу, против које постоје приговори основани у земаљским законима или правима српске православне цркве, власно је Њ. В. правом врховног надзора оваком избору с највишом потврдом не приступити.“

Милетић одустане од свога исправка, и пристане на овај Касапиновићев.

На једанпут при самом крају дебату, кад ће да дође ред на предлагача Касапиновића, изиђе кр. комесар, који је у цивилу присуствовао дебати, и врати се с калпаком и под сабљом, посади се десно од патријарха, и стојећи, свечано и дрхћућим гласом изјави: да он у име Њ. В. забрањује сваку дискусију о праву потврде Њ. В. и о ограничењу истога; ако сабор не ће да призна безгранично и безусловно право потврде, да у оваким околностима даљи поступак сабору оставља.

У сутрашњој седници, изјави Касапиновић, да пошто је у својој завршној беседи од кр. комесара прекинут, и да је исти забранио дискусију о праву потврде митр. и патр., да му је по томе одузета могућност да свој предлог брани, и про-

тивне разлоге побије, да с тога он свој предлог натраг повлачи.

Овај саборски штатут о избору митрополита и патријарха на основу превишње одлуке од 1. Маја 1875. не доби потврду.

Не доби пак потврду из ових разлога: „— јер у њему нема спомена о Нашем и до сад вршеном праву у погледу наименовања администратора за време упразњене митрополитске и патријарашке столице;

јер у њему вршење Нашег највишег надзора преко Нашег кр. комесара о законитости избора митрополита-патријарха није јасно изражено, а о посредништву Нашег кр. комесара при поднашању обављеног избора Нами и при саопштењу Нашег највишег решења о томе на сабор — најпосле при свечаној инсталацији од Нас највише потврђеног митрополита-патријарха у патријаршеску столицу — нема спомена;

јер се у њему намера садржава, да се изберивост митрополита-патријарха и изван круга епископа, који стоје под карловачким архиепископском и грчко-источном српском митрополијом рашири;

јер се у њему захтева, да се митрополитско патријаршка столица од дана упразњења најдуже за 3 месеца неодложно појунити има;

на послетку јер у њему није изражено и до сад вршено и у сумњу никад недоведено право, да избраном лицу Наше највише потврђење одређи и у таквом случају нов избор наредити можемо, из кога пре тога одбијено лице искључено остаје.“
(Свршиће се.)

И њу би!

Из извештаја седнице саборског одбора од 11—16. Децембра о. г. (в. 10. бр. „Митрополијска гласника“) види се, да је једногласно усвојен предлог многопредлагајемога г. др. Мише Михајловића, да се „умоли св. Синод, да прогласи митрополијску библиотеку народном, и уступи је под управу саборском одбору, да би приступачнија била публици, а нарочито онима, који се баве истраживањем повесничких података“.

Као новајлијама и људима амбициозним, не

може се замерити члановима „мајског“ саборског одбора, што показују вољу да поред и онако нагомиланих и тако рећи несавладивих послова, натоваривају себи све нове и нове послове.

То им се не може замерити, и ако се претоваривање послова у опште није нигде показало као корисно, ал им се може замерити то, што они не ретко желе приграбити у своје руке и оно, на што немају права, као н. пр. захтевање, да им се повери и управа фондова гимназије карловачке и новосадске, на што им је довикнуто „себи руке“!

Даље им се мора замерити, што при донашању предлога и закључака много не разбирају о фактичном стању саме ствари, него чине предлоге и закључке онако на сумце, од ока и по наговору нових пријатеља и једномишљеника.

А тако тек не би требао и не би смео да ради наш највећи автономни орган.

Лепо би било и похвално, што је саборски одбор умолио св. Синод, да допусти да се митрополијска библиотеку прогласи за народну библиотеку, да је он својим радом досадашњим показао, да је њему до ствари стало а не до личности, те би се могло држати, да је и горњи његов закључак потекао из те побуде, и да би од остварења његовог било какве веће користи по опште добро.

Ал кад се узме, да је он попунио архиварско место са неквалификованим човеком, а тако исто и статистичарско-уредничко, да трпи, да ни архивар а ни статистичар-уредник, не раде оно што треба да раде, него са свим нешто друго, а особито први, чему је доказ и то, да до сада није ништа користио науци, а да и не говоримо о онаком „самосталном“ уређивању званичног листа; не треба се чудити, што је јасно као сунце, да је и горњи закључак учињен ли с тога, да се опет какав инвалид уклеби.

Шта ће и какав ће закључак донети св. Синод на поменути молбу саборског одбора, не знамо, ал знамо то и тврдимо, да је г. Михајловић рекао нешто што не стоји, о чему се требао прво известити, а на име, да митрополијску библиотеку треба прогласити за народну с тога: како би приступачнија била публици, а нарочито онима, који се баве истраживањем повесничких података.

Та тврдња г. Михајловића не стоји. Митрополијска је библиотека и данас сваком приступачна, па и истражиоцима повесничких података,

То могу посведочити многи наши и страни научари и истражиоци повесничких и литерарних података, који су се користили и користе узетим књигама и рукописима из ње.

Наравно, то не могу посведочити и неки бити имајући „званични истражиоци историјских података“, који су *данашњим* својим „једномипшљеницима“ и морали учинити предлог за онакво проглашење речене библиотеке и за то навести им и горњи разлог, као и они, што би рекао прота Васа, који „радије загледају у четир боје“, него да се баве са истраживањем нужних података за своје предмете.

Да су и једни и други имали љубави и воље за истраживање нужних им података, поред обилатог материјала и грађе што их моглоше наћи у Карловцима, могли су до сад томе написати и издати.

А пошто за горњу работу, за коју треба имати што би рекао Немац Sitzfleisch-a, не имадоше они ни воље ни смисла; није чудо, што се неки одаваше „лаким“ работама, за што се не иште ништа друго, него слобода изићи с њима на мезево.

У осталом, као што је до сада митрополијско-патријарашка библиотека била приступачна другима; приступачна је она и бити имајућим истражиоцима историјских и других података, пошто ми као њен библиотекар, не бранимо никоме улаз у њу и употребу налазећих се у њој књига и рукописа.

Д. Р.

Патријар Јосиф Рајачић и владика Платон Атанацковић

Приопштио

Д. Р.

На страни 54. каже Г. Епископ Платон, да је он између свију прочих живих Епископа најскроенији за Бачкога Епископа. То је право високоумие и надменост. Овим показује Г. Епископ Платон, да је он доиста у смислу оне намјере ушао у Бачку, коју намјеру Собор Сардикијски 1. правилом своим онако строго казнити заповједа. Тко је најскроенији за коју Епархију то пресуђује по канонима Сиод Архијерејски, а по начину, кои се овдје мјесто канона набљудавао пређе, Архиепископ. А кои Епископ сам за себе

то пресуди, тај као горд и високоуман самовластуе над Сиодом, и своим Митрополитом, кое самовластие тим већу казн заслужује, што по лихоимству бива у овом случају. Примјери, што се и Патријарх из Далмацие у Вршац, а Г. Епископ Живковић из Далмацие у Будим премјестили наведени су тога ради, да се покаже, да су они то чинили из користољубија, а он кои хоће да преврне и разори сву своју Цркву само зато, да добие Бачку Диецезу, ние користољубив. О! да љене добро дјетељи!

На страни 59. опомиње, да се чувамо израженија „Глава Цркве“, и на страни 60. катихисира народ, шта је Црква и тко управља црквом. У писму ние била рјеч о догматическој глави Цркве, као што је глава римске Цркве, него је била о глави правленија Цркве. Он сам каже да управљају Црквом видимо Епископи и Пресвитери, али овим не управљају сваки за се, него сви скупа у свакој области. Ови сви скупа имају једнога првога између себе, кои у Соборима председава, и без кога не могу ништа сви други радити у обштим дјелима Цркве, јер се он сматра као главна точка соединенија њиховога, као средоточие правленија црквенога, и будући да сви тако скупљени и у средоточију своме соединени Епископи и Пресвитери сочињавају једно тјело, кое у првоме своме сматра главу своју; јер ни једно тјело не може бити без главе, то и писмо Патријаршеско назива првенствујућега у томе тјелу, кое је по себи представљајућа Црква, главом Цркве, у смислу канона 34. апостолскога. Г. Епископ Платон волио би по свој прилици да нема наша Црква таке главе, без кое не могу Епископи Соборе држати, премјештати се у боље Диецезе, и друго коешта по својој вољи чинити, јер би онда сва његова дјела могла имати важност, па зато је овом приликом и то споменуо и показао или свое незнање или своју пакост. А, зар ние требало чувати се Г. Епископу Платону, да се не назове врховни управитељ восточне Цркве и тим наименованием не полутерани и не покаљивини своју Цркву,

На страни 61. наводи Г. Епископ Платон како велики Григориј пише Евлогији Епископу Александријскоме између осталог и ово „Нигда ја то као мени за чест сматрати нећу, што достоинство браће мое понижује или даје са свим уништава“, а он уништава својом Аналитиком чест старијега свога и све браће своје Епископа приписујући им на 46. стр. онако гадно користољубие, кое не гледи на правду ни на туђу срамоту, а на стр. 86. убиство говорећи: да су спремни и готови већ одавна рећи: „сеј естъ наследникъ, прѣидите увѣимъ его, ѿ удержимъ достоиніе егво“. Шта вели на то вел. Григориј, кои достоинство свое налази у важности и власти коју с браћом својом нераздјелно притјажава?

На страни 63. чуди се Г. Епископ Платон што му Патриаршеско писмо говори, да је „сз охотомъ“ примио премјешчение и овако се изражава „сз охотомъ! сз охотомъ! Боже мој! какво и колико је оскорбление и то за сушту невиност.“ — По овоме излази то, да ние с охотом примио премјешчение; и по ономе, што каже на страни 52. „и ствар по мене сретно испадне“ излази то, да је једва дочекао то свое премјешчение, па макар би то учинио био и какав лутерански Суперинтендент. Каква је то посљедност од суште невиности!

На страни 64. каже Г. Епископ Платон да сам му 21. Апр. 1848. дао устмено дозволение свештенодјествовати у Бачкој Епархији. Али нисам му дао посље 20. Јуниа; и 21. Априлиа дао сам му као Будимском Епископу дозволење свештенодјествовати само у Бечеју, а Г. Епископ Платон посље 20. Јуниа ушао је у Бачку без дозволења мога, и ние у њој свештенодјествовао само у смислу дозволења мога као Будимски, него је као дјевителни Бачки владика рукополагао, раздавао благодјејанија, држао консисторие, на кое ние могао 21. Априлиа добити мое дозволење. Ако ли Г. Епископ Платон тако узима, да је он у смислу добивеног од мене 21. Априлиа дозволења чинио у Бачкој све, што је чинио, то он онда признае и сам, да ние ни био Бачки владика, дакле што се толико правда.

На ове рјечи писма мога: „впали јесте во неслишаное во Цркви иступление“, ништа не одговара, него се чуди, како се може он тако гонити. Зар је то гонение, кад се каже, да је дјело Г. Епископа Платона иступление, за кое се ние ни чуло до сада у нашој Цркви. Он треба да докаже, да је тако дјело чувено у нашој Цркви и да то ние никакво иступление, па онда нека се чуди, а не тако извијати и околишити, да незна ни шта је читао.

На страни 68. каже, да је сједујући примјеру свети отаца наши строгу своју дужност испунио, што је у Бачкој Епархији рукоположенија чинио, и наводи што с. Јоан Златоусти говори, „Св. Евстатие Антиохијски духом Светим настављен бјаше да не она јединстено Црква, којој је пристављен био, него у обште сва по свима странама Црква има предмет бити његове Архипастирске бриге.“ Ове рјечи значе то, да Епископ осим оне бриге коју носи у својој Диецези треба да се брине и вообште о целој Цркви; и да се Г. Епископ Платон по овим рјечима владао, он се не би бринуо, како ће се само доклати Бачке, него би био чувао сву цркву од Кошутова самовластија. Али Г. Епископ Платон тако узима те рјечи, да је он могао по тим рјечима и у туђој Диецези рукополагати, дакле не треба да доказује, да је у Бачкој као у својој Диецези дјејествовао; иначе је у противурјечју.

На страни 69. вели Г. Епископ Платон што је консисториална засједанија у Бачкој држао, да му се то не може за зло примити, јер то би толико значило, као кад би домаћин срдито карао сосједа, што је у отсуствију његовом запаљену кућу му гасио и колико је могуће било сачувао од пожара. Овим опет признае Г. Епископ Платон да је у туђој Диецези дјејествовао, дакле пориче и сам оно, што је напред доказивао, да је он законом путем премјештен у Бачку Диецезу.

На страни 72. чуди се, како се може њему пребацивати отцјепление од јединства Цркве, кад је он писао противу Расколника и печатао књигу. С књигом том ништа не

доказује Г. Епископ Платон противу свога отцјепленија, он треба да докаже, да није остао после 1. Маја 1848. у званију Правителства Маџарскога, да није примио премјештеније свое без втеченија своје Цркве из руку Маџарскога Правителства, да није примио врховно управителство у нашој Цркви, па онда му не треба књига о Расколницијех за доказателство томе, да се није одцјепио од јединства Цркве.

Даље говори, што се то написало, није ли то и тужити сам и судити? Зашт пресуда да истрчи пред судење. Не зове се то ни тужити, ни судити, него се зове јавну неправилност у Цркви нетрпити, а то је дужност моја строга, да се црква не сабљазњава таким дјелима.

На страни 74. наводи Г. Епископ Платон писмо, кое му је Етвеш писао 3. Августа 1848., да с прокламациом започне врховно управителство и иште од њега изјаснение. Добро би било, да је издао Г. Епископ Платон у цјелости то писмо, да се види, каква је то савршена краљевска власт, с којом Етвеш предаје врховно правителство Г. Епископу Платону, и да је додао и изјаснение свое, у сљедству коега није издао прокламацију; у томе би се ваљда показало и то да он није стојао ни у каквом сојузу с њима.

На страни 80. наводи између добрих дјела, која је као врховни управитељ Цркве починио, и дјело то, да је Архиепископско имање у Даљу сачувао, да га Маџари нису разграбили. Маџари су заповједили Г. Епископу Платону да лично отиде у Даљ и инвентариум да начини. На страни 37. каже, да је носио велику тугу на срдцу што није могао у Н. Сад и оданде, ако би се икако могло преко Дунава у Срем отићи, а где овдје му сами Маџари дају прилику да пређе у Срем, па није хтјео да је употреби: ето, како је истинито његово приповједање! Он се све надао да ће Маџари остати побједитељи пак је то љепо тако иреким путем доћи не само до Бачке Епархије, него и до Митрополије. А сад, кад су Маџари изгубили доказује, да је он његовом вештином одложио пописивање ствари дотле, док Маџари не буду сретно из Даља врогнани а ми знамо да је он доиста дао

пописати ствари Архиепископске у Даљу, а знамо и то да Маџара није никада ни било у Даљу, и да је Г. Епископ Платон дошао у Даљ, сишла би му била са срдца туга, коју је носио, што не може у Срем прећи, јер би тим путем у Срем дошао међу свое.

На страни 83. каже Г. Епископ Платон, да сам ја његов тужитељ, дакле не могу предсједатељ у Синоду бити, и не могу му судити а на страни 86. каже, да су и Епископи сви јавно тужитељи његови, јер су готови и већ одавна спремни да реку „придите — удержим наслеђе јего“, дакле тим начином нема суда за Г. Епископа Платона у овој држави, а изван државе ове не може се по независности и самосталности наше Јерархије ни нарицати, а камо ли у првој инштанци судити; и тако то знајући напред Г. Епископ Платон могао је не само Бачку Епархију у коју је инвадирао него могао је и врховно Управителство Цркве задржати, кад му нема суда. Ја у колико сам објавио политическа преступленија Г. Епископа Платона високом Правителству, у толико му ондје нећу судити, а јавити сам морао по дужности, иначе би било, као да се и ја соглашавам у така преступленија, а кад ја као првенствујући у Јерархији Епископ познате неправилности и истушленија канонически мени подчињенога Епископа предлагем на разсуждение Синоду, онда се за мене само толико може рећи, да моју строгу дужност према мојој Цркви испуњавам, а не да сам тужитељ. Старији млађега не тужи, него га на одговор привлачи, и што мое писмо каже, да ће се предмет тај у Синоду пертрактирати, тим не каже, да ћу ја Г. Епископа Платона Синоду тужити; него да ћу га у Синоду на одговор узети, дакле бадава је било све оне каноне на страни 83. 84. 85. наводити.

Даље на истој 86. страни каже Г. Епископ Платон, да је прека нужда соборне каноне и правила с. с. оца предавати по клирикалним нашим школама; то показује најбоље и Г. Епископ Платон са својом Аналитиком, да је увјек та нужда била, јер да је и он научио каноне своје Цркве познавати и почитовати, не би био починио

оволика зазорна и соблазнителна дјела у Цркви, нити би сад јошт на већи зазор и соблазн Цркве та своја дјела толиким коекаким извртањем и извијањем бравио.

На страни 93. позива Г. Епископ Платон мене, да му докажем ове рјечи писма мога „в тјесном сојузје с Ребелианти“. Ако ние имао Г. Епископ Платон сојуза с Ребелианти, зашто ние их оставио и прешао у Срем, кад је имао zgodну прилику; и зашто су му дали Маџари Бачку Епархију; зашто Администрацију Митрополие; зашто су га употребљавали, да примирение чини са Србљима; зашто су му дали 6000 дуката; зашто му не учинише ништа кад су дознали, да је он наговорио Сомборце, да не иду у Темишвар, него да иду у Карловце; зато ваљада што су знали, да је и он противу њи одушевљен; зар и ту јошт треба доказателства покрај толики јавно познати дјела Г. Епископа Платона. А и саме рјечи Аналитике доказују, да је Г. Епископ Платон био у тјесном сојузу с Ребелианти. Иначе како би могао обећавати Србљем у писму своме на страни 97. да ће он бити „ваљан, ревностан, огњевит, јакостан, кадар посредственик“ кад би онако било као што је казао на страни 29. да је у Будиму, као у процјеп стиснут и сгњечен са својом малом паством живити морао са даноноћним страхом и трепетом да душмани бјеснило свое на њима кукавцима не искале; да ние био с тим душманима Србским у сојузу тјесном, не би се могао Одбору писмено обвезати, да ће бити такав посредственик. То је писмо писао Г. Епископ Платон Одбору Србском на Петров дан, дакле 29. Јуниа, и каже у њему, да јошт није дао оставку тога ради, да може народу Србском какву вретну услугу учинити; а на страни 51. каже, да је шествовао од 1. Маја до 16. Јуниа: то је јавна неистина.

Посље тога пита имали у томе његовоме писму лицемјерија и сојуза с Маџарима, а цјело му је писмо само лицемјерие и сојуз с Маџарима, он се нуди да посредствуе код Цара или код Диете, или код Палатина или код Правителства, а цјелога писма цјел је та једна била, да Срби дођу и да се покоре Маџарима, јер

то посредствовање ние могло у онај пар имати друге цјели.

А најбоље му доказује тјесни његов сојуз с Маџарима писмо друго на страни 100. и 101. коим под 7. дек. 1848., кад су Маџари у велико били Ребелианти, позива мене да примирение чиним. Он је то чинио зато, што се надао да ће Маџари бити побједитељи, а то показуе оним своим рјечима „Њима“ т. ј. Србима, кои су међ Маџари „ништа друго не предстои, него сад гонение и презрјение, а посље (т. ј. кад Маџари надвладају) погибељ и грозна пропаст“ и он опет смје рећи, да ние стојао у тјесном сојузу с Ребелианти.

На страни 105. вели Г. Епископ Платон, да се он састао том приликом с Патриархом, као да не би били Србијанци отишли; дакле њему морају бити позната и друга така дјела Маџарска, као што су ти њему дани новци и то је требао да искаже, кад је и све друго казао, па би онда могао у невиности опрати руке и тим би посведочио, да ние био у сојузу.

На страни 106. пита „зар у немиру мира ни пожелити ние слободно? па јошт мира онаковога, о каковом мое писмо говори, мира достоинству народа нашег сообразнога“. Од куд је могао Г. Епископ Платон такав мир желити и о таком миру настојавати, ако ние био у сојузу с онима, кои су на рачун такога мира хтјели, да одврата Србље од вјерности к самоме Монарху своме. Он је морао имати пуномоћие и уговоре мира, кад је с бившим командирендером варадинским Благојевићем и комесаром Хацелом заедно о миру радио и док то не покаже да је примирение то у интересу царском желио учинити, дотле је необорима истина, да је био у тјесном сојузу с Ребелианти и отвратити хтјео народ и мене од вјерности к своме Монарху. Ако ли ние имао пуномоћија, него је сам чинио, онда је јошт већи преступник.

На страни 107. каже Г. Епископ Платон, да ја одпозовем ове рјечи: „в сојуз с непријатели того привести трудистесја, приемше на тој конец к подкупленију многија новци“. Дакле с ким би били у сојузу Срби, кад би се били по Г. Епископа Пла-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

тона намјери примирили и престали с царем воевати противу Маџара; с царем, или с Маџари? На то треба да одговори Г. Епископ Платон најпре, па после ће се мое рјечи и саме одпозвати. За новце каже, да је Кошут послао по њему Бетију, и да је он сачувао за височајши ерариум; али ствар сама показује противно, из чега се види, да су њему новци предани да с њима располаже за цјели ребелиантске. Он сам каже да је 19. Ноемвр. 1848. већ имао новце у руку да понесе Бетију, а био је под њиовом владом до 17. фебр. 1849., то су скоро пуна три мјесеца; ако су новци ти послани били другоме на какве цјели и нису били предани Г. Епископу Платону, да их он употреби, онда они не би могли у његовим рукама скоро 3 мјесеца лежати, да их ни Кошут, ни Бети ни други тко од њега натраг не заште, јер су они новце требали или на ону исту цјел због кое су послани или на друге, а та се сума дуката ние могла тако лако ни заборавити ни забацити. Али како је он те новце могао скоро три мјесеца држати код себе под њиовом владом, и нитко их ни занскао ние, то је необоримо доказателство, да је он те новце примио да подмићуе с њима, и овдје ништа друго не остае Г. Епископу Платону него да каже, коме су били намјењени, ако ние он сам тим новцем плаћен био, да ревносно ради о покоренију Србаља, дакле те рјечи ние подметнуо „Александер Ковач“, него оне представљају дјејствителна дјела Г. Епископа Платона.

На страни 113. казуе Г. Епископ Платон како је на Диети бесједио и да је срећа велика, што су му скорописци схватили бесједе, дакле он ние ни знао, шта је говорио, а тко је онда био на Диети и тко је слушао Г. Епископа Платона и разумјео, тај је сваки чуо, да је доказивао, да наш конгрес нема основа у бл. Рескрипту изјаснителном, и кад је то доказао даље ние рекао, да гдје се оснива, него је извео, да то зависи од једине милости, а ми сви знамо, да се конгрес оснива на Привилегиама; али те бесједе и посрбљене и издане Г. Д. Исајловићем немају никаква сојуза са његови садашњи дјели. Но кад се напомиње, треба му и о њима казати

јошт и то, да ние било средоточија нашег на Диети; а његов је Митрополит за цјело то време био на Диети, дакле он ние ни онда сматрао свог Митрополита за средоточие.

На стр. 114. исповједа Г. Епископ Платон своју политику за времена Маџарскога рата, која је била „непоколебима приверженост и вјерност према Монарху моме и всепресвјетљешему Дому Аустријскоме, па најтврђа љубав к народу моме у вјерозакону“. Приверженост и вјерност та морала би се била показати или у дјели или у недјели, али Г. Епископ Платон ние ју нигдје показао ни у дјели ни у недјели: он је радио све оно, што је интерес Ребелианта изискивао, а нигдје ние радио оно што интерес Монарха изискуе, кое се и одтуда види што се зна, да су Маџари напаствовали и оне, на кое су само подозрјевали, да су цару привржени и вјерни, а њему не само да ништа нису учинили, него су га и наградили. А најтврђа је љубав к народу и к вјери, која не уступа никаквој сили и претњи ондје, гдје се ради о народу и вјери; а Г. Епископ Платон не само да је драговољно пристајао на све оно што су Маџари по самовластију или по његовим рјечима као *Tabula rasa* радили, противу народа и Цркве наше, него је и сам с њима заедно радио. Љепа хвала Г. Епископу Платону на такој тврдој љубави! и на такој политици.

На страни 116. каже Г. Епископ Платон да је била продрзљивост велика написати ове рјечи: „в тјесном сојузје с Ребелианти“. Продрзљивост је била од Г. Епископа Платона починити толика јавна дјела противу цара и свое Цркве у сојузу с Ребелианти и та сва дјела признати јавно, а терати цјео свјет у лаж и као обсјенар обсјењивати свјет, да не види оно, што он сам показуе, а нечуе оно, што он сам говори; а што је писмо мое његово отношение к ребелиантима правим рјечима наименовало, то је правда и истина. А мало ниже признае и сам Г. Епископ Платон да нетјесан сојуз с њима не би могао ни поднети; то је дакле више него продрзљивост, то је безочност. А оно што каже,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

да је назвао Маџаре у проповједи у Цркви публично царевим противницима и ребељантима, требало би да је хронолошким казао кад је и на који дан то било; јер се о њему зна, како је проповједао у Будиму, како је у НСаду на С. Николу 1848. а то за Маџаре рекао је онда, кад су га наши и Сомбор освоили.

На страни 122. каже Г. Епископ Платон, да је измајсторисао те су његови „мили Сомборци великим бројем од затвора и поносне смрти ослобођени“. То је било мајсторисање за цјели ребељантске, јер као што је речено већ на другом мјесту он их је сам увалио у зло зато, да их ослободи и себи обвезе, и да може посла преко њи за Маџаре дјелствовати с већим популаритетом. Али има много Сомбораца, који су то мајсторисање Г. Епископа Платона дознали и јавно казивали.

На страни 131. и 132. каже Р. Епископ Платон, како сад Г. Епископ Живковић неће у Бачку, јер је пољачкана и најсиромашнија, па уздише „Сирота Бачко!“ *donec eras felix multos numerabas amicos; tempora dum sunt tibi nubila sola eris*, и то преводи овако „докле си срећна била, много ли си броила љубитеља, а сада кад ти се наоблачише времена, зар нитко да те и не гледи?!“... Али свој свога не оставља ни у којој бједи, и зато и он неће сироту Бачку, да остави а после пита „гдје је користољубие?“ Овако говорити пред цјелим свјетом, значи или сав свјет држати за своју луду, или себе држати за свјетску луду, коме је као каквом комендианту слободно свакојако извртати и рјечи и поњатија само, да му се свјет смеје и овдје, гдје се ради о најозбиљнијој ствари.

На страни 133. говори Г. Епископ Платон, да га ние на неколико тек дана пред Мајску скупштину из Карловаца Г. Архиепископ вратио хитно у Будим, да изради код маџарског Министеријума, да на предстојавши конгрес не дође више Романа него ли Србаља, то би и он имао прилику о скупштини Мајској показати своју приврженост и љубав к народу, и искусити мјеру народнога повјерења к себи. — Ово је изражение Г. Епископа Платона не

истинито а притом управљено на то, да завади Романа са Србљима; то се зове измишљеном лажи јавно бунити народ у Цркви, то се зове разоравати Цркву. — Г. Епископ Платон писао је под 16. Априла 1848. г. као шеф с почетка поменуто писмо мени, у коме је одредио без знања Министера и без согласија мога, дакле самовластно, број Делутираца за сваку Дијецезу; а конгрес је расписан 18. Априла, како га је могао дакле Архиепископ на неколико дана пред Мајску скупштину оправити у Будим, да изради оно што он каже, кад је он већ израдио сам колико ће из кое Дијецезе Делутираца доћи, и кад је већ конгрес расписан био онда, кад се он вратио из Карловаца у Будим. — Од куда се види, да он није хитио у Будим по налогу моме, него је хитио, да каже Министерству, шта се мисли и ради, шта ли се намјерава радити у Карловци; јер је он тога ради и послан био од маџарског Министеријума у Карловце да види: јели истина, да се Срби намјеравају одијенити од Маџара и основати за себе краљевину Србску, као што су Палатину и Министерству, клеветне денунцијације долазиле о том и као што је и Г. Епископ Платон распитивао у Карловци за ту намјеру Србаља. — У колико дакле ние истинито то изложение Г. Епископа Платона, у толико он као клеветник свога старијега, а у колико та клевета његова иде на то, да по свађа Романа и Србе, браћу једне вјере и цркве између себе, у толико он као бунтовник црквени спада под одговор.

На страни 135. наводи Г. Епископ Платон, зашто се по његовом мњенију ја гњевим на њега, и наводи прво то, што приликом избора није с вотианти свои пристао на моју страну, него на Г. Епископа Живковића, а друго што је он писао некаква писма противу мене покојном Игуману Хоповском Иринеју. — Да се ја нисам гњевио избора ради мога на Г. Епископа Платона, то сам показао довољно и онда кад сам њега предложио за Шефа Секције у Маџарском Министеријуму, кое звање не би могао био ја повјерити човеку, на кога се гњевим; а зашто нисам одобравао дјела и покојнога Епископа вр-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

пачкога Поповића, који је пристао приликом изабрања Архиепископа са свои воти-занти на моју страну; да је избор онај уирављао мене у постуцима моима, онда ни ти би ја био препоручио Г. Епископа Платона за Шефа, ни ти би Епископа Поповића дјела не одобрио. А што се тиче покојнога старца Иринеја, кога Г. Епископ Платон за неки образац честитости монашеске и настојатељске узима, и као Аукторитет неки противу мене употребљава, кад би пристојност и благоговјејство кое треба имати према умершима, дозвољавала говорити о њему, то би се могло и консисторијалним закљученијама о његовом монашеском живота поведенију и настојателствовању учињенима показати; колико се он „приметал к дому тога паче“ него ли што је „жил в селених грјешнијх“. Али то су приватна одношениа Г. Епископа Платона к покојном Игуману Иринеју, у којима, ако је Г. Епископ Платон дознао, да су примјетбе његовога пријатеља Иринеја о изчезовању точнога Богослуженија истините, то је по дужности својој Епископској требао да јави с повјерењем мени, као своме Митрополиту; а не да их сада употребљава као доказателство противу мене. — У осталом писма су Иринеја Игумана Г. Епископу Платону писана, за која ја ништа не знам, приватне ствари; а ако Г. Епископ Платон почне приватне таке ствари мјешати међу оваке званичне и јавне предмете тога ради, да средством тим добије важност мои званични поступака у Цркви, то ће се у његовом животу наћи изобилно такви приватни дјела, којима ће се моћи одговорити на њи и показати, да Г. Епископу Платону ово није првина безсовјестно поводити се према својој Цркви.

На страни 138. каже Г. Епископ Платон, да је мое писмо дужностно било, и као Циркулар свјетојавно; дакле, да је праведно и достојно, да и Аналитика његова буде дужностна и свјетојавна. Требало би да је расудио Г. Епископ Платон, да је друго Циркулар, којим се нитко не тужи, него се расположенија у Цркви основана на канонима по дужности чине противу неправилности почињене у једној Диецези, дакле не свјетојавно; а друго је

печатана с најгором намјером циркулара тога Аналитика, која ће се само тако моћи назвати дужностна, ако Г. Епископ Платон докаже, да му је наложио онај, који је имао право наложити, да Аналитику ту пише и печата; иначе Аналитика та не само да није дужностна, него је свјетојавна пасквила на цјелу православну нашу Цркву, на цео род Србски, у толико само различита од обични пасквила, што се оне пуштају у свјет без имена и имају за цјел обезчестити поједина лица, а ова је именом православног родо- и вјерољубивога Епископа украшена и тако послата у свјет да безчести цјелу Цркву, цјео народ Србски и у колико је име писатеља подписано, у толико и самога себе.

Из то неколико наведени мјеста Аналитике види се јасно, да је истина све оно, што је напред воопште речено о духу и намјери Аналитике. — А кад би се хтјело све оно, што је у њој изврнуто и наопако употребљено, показати, морала би се трипут већа књига написати, него што је сама Аналитика. — Али на што писати толику књигу, кад и сама ова Аналитика показује, да сва дјела Г. Епископа Платона за време предуговленија Маџара за Револуцију, и за време саме Револуције у сојузу с револуционарним маџарским правителством почињена, спадају међу дјела револуционарна, и као таква већ су уништена, и јошт само то једно остаје, да се он за иста дјела или као непосредствени, или као посредствени виновник њиов за написану и печатану ту Аналитику стави под одговор, и прими достојну наплату.“

(Наставиће се.)

ЛИСТАК.

Вести

(Св. синод буковинско далматинске митрополије), у свом заседању, о коме је било говора, расправно је следеће ствари: 1) Да се нашој цркви у монархији призна прави њезин назив „православна“ 2) о уређењу оићег периодичког епископског сабора од свију православних архијереја аустро-угарске монархије 3) о уређењу спољних односа прав. цркве према држави у цислатавском делу монархије 4) о установљењу нових парохија у местима, што се налазе ван граница постојећих прав. епархија 5) о уређењу прав. војног свештенства у Аустро-Угарској.

(Карловачка богословија). По XIV. извештају карловачке богословије за 1902—3. годину, било је све четири године уписано 105 слушалаца, и то у I. 23, у II. 31, у III. 29 и у IV. 22.

Од тих је било из архидијезезе 38, из горњокарловачке 15, из пакрачке 5, из бачке 24, из вршачке 7, из темишварске 16, из Будимске —.

Успех је био: приуштено испиту 94, одложило испит до идуће године 11, одступило од испита 9, положио 60. Добили слабу оцену из једнога предмета 18, из два 5, из три и више 4.

Добили абсолюторијум 21, од којих 11 што су ове године свршили 4. годину.

Награђено тема 6, похваљено 3.

Из горњег се броја на жалост види, да је из оних дијезеза, где је највећа потреба, сарасмерно мали број сирам бачке, у којој је изобиље у богословима.

Одговори уредништва.

Објава о прелазима из других вера у нашу веру не саопштавамо с тога, што ми све те прелазе сматрамо за просту спекулацију од дотичних прелазника, који прелазом желе нешто да постигну.

О овоме не треба да се варамо. Од стотину прелазника ако се нађе изузетак од једно 5—10, који не прелазе из себичних интереса, и у тим прелазима ми не сматрамо никакву заслугу наших свештеника.

С тога смо и противни, да се исти прелазни оба вљају с неком помпом и да се по новима величају дотични свештеници што су прелаз обавили, које „величаније“ обично сами о себи пишу.

Наспоменути нам је, да је кажњиво том приликом мењати имена прелазника, као што многи чини, пошто се промена имена може учинити само са дозволом кр. земаљске владе, односно кр. угарског министра.

Г. Ж. — у С. Велите, није се могла Србија *дружичије* курталисати Обреновића. Е гле! А молићемо, како се Србија 1858. курталисала Карађорђевића. Тадашњи политичари не хтедоше употребити друге — „војску“ — да прогони кнеза Александра, па ако им испадне за руком, да се у првом реду они користе, а ако не испадне да му чине овацију и изражују своју радост, што га је вечни промисао спасао од грешничке руке, него се сами изложеше опасностима.

Велика народна — св. андрејска — скупштина 1858. овако је учинила крај владавине Карађорђевићевој.

Она је послала кнезу Александру Карађорђевићу овај акт: „Народна скупштина у име српског народа на данашњем састанку своје изјавила је *једногласно* општу жељу свога народа, да Ваша Светлост да оставку на достојанство српског књаза и да своју власт преда народној скупштини. Народна скупштина пиље Вам депутацију из своје средине, којој и предаје овај акт да га поднесе Вашој Светлости заједно са оставком коју Ваша Светлост нека изволи потписати. Народна скупштина нада се, да ће В. С

уважити општи глас народа свога, и ради среће, мира и спокојства отаџбине и наше и Ваше, да ћете се драговољно одрећи од књажевске власти, и као што Вам је ту власт предала народна скупштина 1842., да ћете тако и Ви светли књаже повратити данас ту власт народној скупштини, а преко ње народу“.

Ово је „момачко“ дело, а њега су учинили они „момци“, чије груди нису искићене биле орденима, као што су груди народних посланика из све три странке искићене орденима краља Милана и Александра.

С тога и опет остајемо при томе, да је *онакво* убијство краљево и министра недостојно српских официра, као што је одвратна и данашња радост, која у осталом код мислеоних људи и нема никакве важности, јер *такви* је радост народ у Србији изјављивао у толико и толико пути и краљу Милану, и краљу Александру, па и самој Драги Луђевици.

Извештачу „Србобрана“. И ако држите да сте добар полицајац, не стоји Ваша тврдња да је извештај о седници епархијске скупштине у Пашком (8. и 9. бр. о. л.) писало Његово Високопреосвештенство г. епископ Михаило.

Исти је извештај у истини писао *баш прави скупштинар* и први — ако хоћете — комшија г. епископа, и будите уверени, да чим Ви изиђете с правим именом на среду, да ће и он изићи.

Књижевни оглас.

Дао сам у штампу:

ЗБОРНИК ПРОПОВЕДИ

у коме су проповеди и за све недељне дане, од друге недеље после Духова, па све до недеље Захтејеве. То је управ прва књига дела, које сам намеран издати у три књиге, тако, да ће онда у томе „Зборнику“ бити проповеди за све недеље, празнике и свеце кроз читаву једну годину.

Основа тима проповедима увек је дотично св. Јеванђеље, које сам покушао да тумачим, у главноме, начином, што су нам га указали св. Оци; те су дакле све те проповеди скоро махом *омилије*, којима је главни смер, да у читаоца и слушаоца разбуди живу веру у Господа нашега Исуса Христа, и да пред њих изнесу уједно и саму повест нашега искупљења и спасења.

Молим дакле нарочито браћу свештенике, да ме око издавања ове работе изволе потпомоћи, не само претплатом од своје стране, него и прибирањем претплате из редова оних својих верних, који имају срца и смисла да читају о небесном царству, и да се разбирају за Спаситеља, који нам је речима, делом и крвљу својом указао пута према томе царству.

Књига ће ова изнети до неких двадесет штампаних табака повеће осмине, на доброј хартији, и стајаће у претплати 4 К (5 динара). Адреса ми је: Budapest, IV. Váci utca 66.

У Пешти јуна месеца 1903. год.

Др. Владимир Димитријевић
парох.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ИЗИШЛА ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

БИБЛИЈСКА ПОВЕСТ
СТАРОГ И НОВОГ ЗАВЕТА
ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ

НАПИСАО

Прота **ЈОВАН БОРОТА**

[На темељу одлуке Св. Архијерејског Синода бр. М. 175./Син. 25. ех 1899. одобрена је ова књижица од Његове Светости српског патријарха Георгија под бр. М. 192. ех 1903. г. за уџбеник у српским основним школама.]

Са овим садржајем:

А. Стари Завет.

I. О створењу света. — II. О створењу анђела. — III. О створењу првог човека. — IV. О рају. — V. О првом греху. — VI. О потоцу. — VII. О Авраму и другим патријарсима. — VIII. Израјљци у Египту. — IX. Израјљци излазе из Египта. — X. Израјљци у пустињи. — XI. Израјљци у земљи обећаној. — XII. Пророштва о Спаситељу.

Б. Нови Завет.

I. Рођење претечино. — II. Рођење Спаситељево. — III. Мудраци са истока. — IV. Бежање у Египат. — V. Спаситељ од дванаест година. — VI. Крштење Спаситељево. — VII. Проповедање Спаситељево. — VIII. Спаситељ благосиља децу. — IX. Договор Спаситељевих противника. — X. Свечани улазак Спаситељев у Јерусалим. — XI. Тајна вечера. — XII. Суђење Спаситељу. — XIII. Смрт и погреб Спаситељев. — XIV. Васкрсење Спаситељево. — XV. Вазнесење Спаситељево. — XVI. Силазак светога Духа на апостоле. — XVII. Ширење науке Христове.

Додатак.

XVIII. Чудеса Спаситељева. — XIX. Наука Спаситељева. — Завршни преглед.

Издање Срп. Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.

Цена је књизи 30 шилера.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad бр. К. 396/295. ех 1903.

31 1—2

С Т Е Ч А Ј.

На упражњену парохију VI. разреда у Ривици овим се стечај до конца месеца јула о. г. по нов. кал. расписује с тим, да компетенти своје прописно инструјирани молбенице овој конзисторији до назначеног рока надлежним путем поднети имају.

Из седнице архијидијезалне конзисторије, држане у Карловцима 3. (16.) јуна 1903.

Георгије с. р.
патријарх

Број 473. ех 1903./К. в. 315.

27 1—2

С Т Е Ч А Ј.

Исписује се на мјесто окружнога протопрезвитера и пароха у Пакрацу са платом II. разреда а роком до Петрова дне 1903. г.

Молитељи имају своју прописно обложу молбеницу надлежним путем поднијети потписаној конзисторији достављенога рока.

Из сједнице прав. ерп. енарх. конзисторије у Пакрацу, 29. маја (11. јуна) 1903 г. држане.

Мирон с. р.
епископ.

Ad бр. К. 282/зап. ех 1903.

29 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено место православног вероучитеља на кр. малој реалној гимназији у Митровици овим се стечај до укључиво 31. јула о. г. по нов. кал. расписује с тим, да компетенти (свештеници и свршени богослови из опсега карловачке Митрополије) имају своје прописно биљеговане и инструјирани молбенице непосредно овој конзисторији у гореопређеном року поднети.

У смислу отписа високе кр. земаљ. владе за богоштовље и наставу у Загребу од 15. маја о. г. бр. 6645. скопчана су са тим вероучитељским местом следећа берива: плата од 1000 круна на годину уз право на петогодишње доплатке од 200 круна и стан у нарави или станарина од 480 К. на годину.

Постављање изабраног компетента за дефинитивног вероучитеља условљава сведоџба о положеном катихетском испиту; у противном случају остаје у привременом својству.

Из седнице архијидијезалне конзисторије, држане у Карловцима 3. (16.) јуна 1903.

Георгије с. р.
патријарх.

К. 515/65. ех 1903.

20 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај ради сталнога попуњења парохијског места VI. разреда у Бати. Има прописима прев. кр. рескрипта одговарајући удобан парохијски дом и потпуну парохијску сесију, земља је првог разреда.

Молитељи имају своје ваљано инструисане молбе путем својих претпостављених власти до 2./15. јула о. год. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епархијске конзисторије будимске, држане у Сент-Андреји 6./19. маја 1903.

Епархијска конзисторија будимска.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ad бр. К. 309, 324/308. ex 1903.

30 1—2

СТЕЧАЈ.

На парохiju III. разреда у Борову овим се стечај расписује с тим, да компетенти своје прописно инструјисане молбенице до конца месеца јула о. г. по нов. кал. овој конзисторији надлежним путем поднети имају.

Из седнице архиђијезалне конзисторије, држане у Карловцима 3. (16.) јуна 1903.

Георгије с. р.
патријарх.

Ad бр. 383, 387/304. ex 1903.

32 1—2

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохiju IV. разреда у Лединцима овим се стечај расписује. Компетенти нека своје прописно инструјисане молбенице надлежним путем овој конзисторији до конца месеца јула о. г. по нов. кал. приношљу.

Из седнице архиђијезалне конзисторије, држане у Карловцима 3. (16.) јуна 1903.

Георгије с. р.
патријарх.

Ad бр. К. 283/82. ex 1903.

33 1—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај ради сталног попуњења парохijsког места VI. разреда у Вемену.

Молитељи имају своје ваљано инструисане молбе путем својих претпостављених власти до 18. (31.) јула о. г. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије будимске, држане у Сент-Андреји 6. (19.) маја 1903.

Епархијска конзисторија будимска.

Бр. 10. ex 1902. 35. ex 1903.

3—3 13

СТЕЧАЈ.

На упражњено место срп. правосл. вероисп. забавиље у цркв. општини молској, епархија бачка, последња пошта Мол (Mohol), овим се отвара стечај.

Са овим забавиљским местом скопчана је плата од 600 круна, 56 круна у име огрева свог и забовишног, стан према пропису 74. §-а Шк Уредбе од 1872. године без баште. Забавиља прима плату из домаће благајне месне пол. општине. Рок је стечају 6 недеља, рачунајући од првог уврштења.

Из седнице месног шк. одбора срп. правосл. цркв. шк. општине, држане у Мољу 28. априла (11. маја) 1903. године.

Сава Лудајић
перовођа.

Душан Јосимовић
председник.

Ad бр. К. 471/50. ex 1903.

16 3—3

СТЕЧАЈ.

На једно свештеничко место I. евентуално. II. разреда у Ст. Сивцу с тим, да компетенти имају своје прописно инструјисане молбенице надлежним путем овој конзисторији до укључно 21. јуна (4. јула) 1903. поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке, држане у Новом Саду 6./19. Марта 1903. године.

Митрофан с. р.
епископ.

К 184/171 из 1903.

23 2—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на место протопрезв. помоћника у Темишвару с плаћом од 1200 круна и 300 круна у име пол сесије земље.

Компетенти ваља правилно инструисане молбе да поднесу надлежним путем овој конзисторији до 20. јула (2. авг.) о. г.

У Темишвару 17. (30.) Маја 1903.

Епарх. конзисторија.

К. 147./170. из 1903.

24. 2—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на место систем. парох. помоћника Срп. Св. Петру, с плаћом IV. разреда. Компетенти ваља да поднесу правилно инструисане молбе овој конзисторији, прописаним путем, до 20. јула (2. авг.) о. г.

У Темишвару 17./30. Маја 1903.

Епарх. конзисторија.

Бр. Е. К. 303. ex 1903.

25 2—2

СТЕЧАЈ.

Расписује се овим стечај на парохiju I. плаћ. разреда у Двору у коштајничком протопрезвитерату.

Рок компетовању оставља се до 19. јунија (2. јулија) 1903. incl.

Из сједнице Епарх. конзисторије држане у Пашком, 8./21. Маја 1903.

Председниство.

Бр. Е. К. 321. ex 1903.

26 2—2

СТЕЧАЈ.

Расписује се овим стечај на парохiju II. плаћ. разреда у Висућу у кореничком протопрезвитерату.

Рок компетовању оставља се до 19. јунија (2. јулија) 1903.

Из сједнице Епарх. конзисторије држане у Пашком, 8./21. Маја 1903.

Председниство.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ad бр. К. 221./296. ex 1903.

28 1—2

СТЕЧАЈ. 22 2—3

СТЕЧАЈ.

На парохију VI. разреда у Рачи и новокрејрану парохију VI. разреда у Босуту овим се стечај до конца месеца јула по нов. кал. о. г. расписује с тим, да компетенти имају своје прописно инструиране молбенице овој конзисторији до гореопредељеног рока надлежним путем поднети.

Примећује се, да срп. правосл. црквена општина у Рачи добија у име допуне свештеничке дотације, годишњу припомоћ из јерархијског фонда у износу од 400 круна.

Из седнице архидијецезалне конзисторије, држане у Карловцима 3. (16.) јуна 1903.

Георгије с. р.
патријарх.

На упражњено учитељичко место у црквеној општини Старо-Стапарској, епархији Бачкој, овим се расписује стечај. Са овим местом склопана је плата годишње од 900 словом девет стотина круна и 140 словом стотетрдесет круна у име стана и огрева. Осим тога законом и наредбама прописани петогодишњи додатак од 100 круна који може достићи највећу своту од 500 круна.

Дужности су прописане школ. уредбом од 1872. године.

Рок стечају је шест недеља од подписаног дана.

У Ст. Стапару 18./31. Маја 1903. године. —

Бошко Поштић Сима Буњевчев
перовођа. председник шк. одбора.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

аанерптиаст ан отвореним одушкама провиђена звона,

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 2 провиђена и зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 408 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

11—25 ex 1903. Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленаарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленаарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваких 15 дана на 2 цела табака. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајев и рекламације у року од 15 дана шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 филира од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. 401. 1903.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА